

Kontor: Straffulbyrdelseskontoret
Sagsbeh: Stine Hagstrup
Sagsnr.: 2017-0090-0295
Dok.: 613626

**Forslag
til
Lov om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v., lov om arbejds-
markedsuddannelser m.v., lov om åben uddannelse (erhvervsrettet
voksenuddannelse) m.v. og retsplejeloven**

(Udvidet besøgsafskæring for bandemedlemmer mv., tvungen opsporing,
adgang til AMU-kurser, alkoholkontrol, udvidet adgang til konfiskation
m.v.)

§ 1

I lov om fuldbyrdelse af straf m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1491 af 13. december 2017, foretages følgende ændringer:

1. I § 42 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»Stk. 4. Kriminalforsorgsområdet opsparer en andel af vederlaget efter stk. 1, der udbetales til den indsatte senest i forbindelse med løsladelsen, for udvisningsdømte dog senest i forbindelse med hjemrejsen. Udgifter, som den indsatte skal afholde i forbindelse med udgang og løsladelse, modregnes i det opsparede beløb, hvis den indsatte ikke selv afholder udgifterne. Justitsministeren fastsætter nærmere regler herom«.

Stk. 4 bliver herefter stk. 5.

2. I § 51, stk. 4, indsættes efter »med tilknytning til den pågældende gruppe«: »eller en anden tilsvarende gruppe«.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

3. I § 60 a, stk. 1, indsættes efter »afgive«: »udåndingsprøve eller«, og efter »af«: »alkohol,«.

4. I § 60 a, stk. 3, indsættes efter »af«: »udåndingsprøvekontrol og«.

5. I § 67, nr. 4, indsættes efter »afgivelse af«: »udåndingsprøve eller«.

6. I § 68, stk. 2, nr. 3, indsættes efter »afgivelse af«: »udåndingsprøve eller«.

7. I § 73, stk. 1, indsættes efter 1. pkt. som 2. pkt.:

»Det samme gælder for genstande og penge, der i øvrigt er medtaget, besiddet eller rådet over i strid med regler eller anvisninger for ophold i institutionen.«.

8. I § 73, stk. 1, 2. pkt., der bliver 3. pkt., ændres: »Det gælder dog ikke, hvis de tilhører« til: »1. og 2. pkt. finder dog ikke anvendelse på genstande og penge, der tilhører«.

§ 2

I lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 226 af 4. marts 2014, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 13 indsættes før overskriften før § 14:

»Arbejdsmarkedsuddannelser i fængsler og arresthuse

§ 13 a. Arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag, der er optaget i en fælles kompetencebeskrivelse, kan efter aftale mellem kriminalforsorgen og en godkendt udbyder af arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag afholdes som undervisning i et fængsel eller et arresthus, hvor alene indsatte kan deltage.

Stk. 2. Kriminalforsorgen bestemmer, hvilke indsatte der kan deltage i undervisning efter stk. 1, samt om en tidligere indsat efter løsladelse kan færdiggøre igangværende undervisning i et fængsel eller et arresthus. Tilmeldingen til undervisning efter stk. 1 foretages af kriminalforsorgen.

Stk. 3. § 10 a, stk. 1, 3 og 4, §§ 21-24 og §§ 31-32 i denne lov, § 3, stk. 6 og 8, i lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v. samt

lov om godtgørelse og tilskud til befordring ved deltagelse i erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse finder ikke anvendelse i forhold til undervisning efter stk. 1.

Stk. 4. Undervisningsministeren kan efter forhandling med justitsministeren og efter udtalelse fra Rådet for Voksen- og Efteruddannelse fastsætte regler om undervisning efter stk. 1, herunder om tilrettelæggelse og varetagelse af undervisningen, undervisningstid, visitation og tilmelding til uddannelsen, samt administration af ordningen i øvrigt.«

2. I § 16, *stk. 2*, indsættes efter »omfatter udbud af«: »undervisning for indsatte i fængsler og arresthuse efter § 13 a,«.

3. I § 20, *stk. 1*, indsættes efter »§ 10, herunder«: »undervisning for indsatte i fængsler og arresthuse efter § 13 a,«.

§ 3

I lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v., jf. lov- bekendtgørelse nr. 315 af 5. april 2017, foretages følgende ændringer:

1. I § 6, *stk. 5*, indsættes som 3. pkt.:

»Kursister omfattet af § 13 a i lov om arbejdsmarkedsuddannelser indgår ikke i beregningen af tilskud til arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag, der er optaget i en fælles kompetencebeskrivelse.«

2. I § 8, *stk. 4*, indsættes som 2. pkt.:

»For kursister, der er nævnt i § 6, *stk. 5*, 3. pkt., opkræves fuld deltagerbetaling fra kriminalforsorgen.«

§ 4

I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1101 af 22. september 2017, som ændret ved lov nr. 1679 af 26. december 2017 og § 2 i lov nr. 1680 af 26. december 2017, foretages følgende ændringer:

1. I § 776 indsættes som 6. *pkt.*:

»Justitsministeren kan herudover fastsætte nærmere regler om kriminalforsorgens adgang til at foretage konfiskation af genstande og penge hos varretægtsarrestanter, når genstandene eller pengene er ulovligt indført, erhvervet eller tilvirket i institutionen eller i øvrigt er medtaget, besiddet eller rådet over i strid med regler eller anvisninger for ophold i institutionen.«.

2. § 997, stk. 3, 2. pkt., ophæves.

§ 5

Loven træder i kraft den 1. juli 2018, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Justitsministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttræden af § 1, nr. 1.

§ 6

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Lovens § 1 kan ved kongelig anordning helt eller delvist sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning

1.1. Lovforslagets indhold

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Udvidelse af muligheden for besøgsafskæring

2.1.1. Gældende ret

2.1.2. Justitsministeriets overvejelser

2.1.3. Den foreslåede ordning

2.1.4. Forholdet til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention

2.2. Tvungen opsparing

2.2.1. Gældende ret

2.2.2. Justitsministeriets overvejelser

2.2.3. Den foreslåede ordning

2.2.4. Forholdet til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention

2.3. Arbejdsmarkedsuddannelser i fængsler og arresthuse

2.3.1. Gældende ret

2.3.2. Justitsministeriets og Undervisningsministeriets overvejelser

2.3.3. Den foreslåede ordning

2.4. Alkoholtest af indsatte i kriminalforsorgens institutioner

2.4.1. Gældende ret

2.4.2. Justitsministeriets overvejelser

2.4.3. Den foreslåede ordning

2.4.4. Forholdet til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention

2.5. Udvidelse af adgangen til konfiskation i kriminalforsorgens institutioner

2.5.1. Gældende ret

2.5.2. Justitsministeriets overvejelser

2.5.3. Den foreslåede ordning

2.6. Øvrige ændringer

2.6.1. Gældende ret

2.6.2. Justitsministeriets overvejelser

2.6.3. Den foreslåede ordning

3. Ligestillingsmæssige konsekvenser

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

- 5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.**
- 6. Administrative konsekvenser for borgerne**
- 7. Miljømæssige konsekvenser**
- 8. Forholdet til EU-retten**
- 9. Hørte myndigheder og organisationer mv.**
- 10. Sammenfattende skema**

1. Indledning

1.1. Lovforslagets indhold

Regeringen har sammen med Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti den 28. november 2017 indgået en ny flerårsaftale for kriminalforsorgens økonomi for 2018-2021. Aftalen skal skabe rammerne for en moderne og stærk kriminalforsorg, som skal bidrage til, at Danmark er et trygt og sikkert samfund.

Kriminalforsorgen står i dag over for en ny virkelighed, hvor der er færre indsatte, som dog generelt afsoner længere domme, hvor bandemedlemmer fylder mere og mere, og hvor trusler og vold mod de ansatte har været stigende.

Den nye flerårsaftale sætter derfor særligt styrket fokus på sikkerhed og tryghed for de ansatte i fængsler og arresthuse. Aftaleparterne er endvidere bl.a. enige om at styrke indsatsen mod bandemedlemmerne og kriminelle udlændinge. Dette lovforslag har for det første til formål at gennemføre de dele af aftalen, som kræver lovændring.

Lovforslaget indeholder i den forbindelse forslag om at udvide straffuldbyr-delseslovens regler om, at indsatte med tilknytning til en bandegruppering som det helt klare udgangspunkt er afskåret fra at modtage besøg fra medlemmer af den pågældende gruppering, hvis grupperingen er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt mv. Aftaleparterne er enige om at udvide denne mulighed for besøgsafskæring til også at omfatte besøgende, som politiet skønner har en tilknytning til en anden bandegruppering.

Lovforslaget indebærer endvidere en ændring af straffuldbyr-delseslovens regler om vederlag til indsatte. Alle indsatte i kriminalforsorgens institutioner kan i dag som udgangspunkt få udbetalt beskæftigelsesvederlag. De indsatte skal selv afholde en række udgifter i forbindelse med udgang, og udviste udlændinge skal herudover selv afholde udgifter til hjemtransport i forbindelse med løsladelsen. Aftaleparterne er i den forbindelse enige om, at kriminalforsorgen fremover skal opspare 15 pct. af de indsattes beskæftigelsesvederlag med henblik på at sikre, at de indsatte har midler til at dække de udgifter, som de selv skal betale i forbindelse med udgang eller løsladelse.

I forbindelse med den nye flerårsaftale for kriminalforsorgens økonomi for 2018-2021 er der endvidere truffet beslutning om at videreføre midler til en

række initiativer fra den seneste flerårsaftaleperiode for 2013-2016. Det fremgår af aftalen om kriminalforsorgens økonomi for 2013-2016, at muligheden for intern og ekstern fjernundervisning i lukkede fængsler skulle udvides og forbedres, og at der skulle skabes mulighed for, at indsatte kunne deltage i arbejdsmarkedsuddannelse (AMU) i åbne og lukkede fængsler samt udvalgte arresthuse. Initiativet blev udmøntet gennem en forsøgsordning, hvorefter indsatte pr. 1. januar 2013 fik mulighed for at deltage i arbejdsmarkedsuddannelser i fængsler og udvalgte arresthuse. Lovforslaget indebærer, at den nuværende midlertidige ordning permanentgøres.

Lovforslaget indeholder herudover et tiltag, som har til formål at supplere initiativerne vedrørende styrket sikkerhed og tryghed for de ansatte i flerårsaftalen om kriminalforsorgens økonomi for 2018-2021. Det drejer sig om indførelse af hjemmel i straffuldbyrdelsesloven til – både stikprøvevis og efter konkret mistanke – at foretage udåndingsprøvekontrol af indsatte i kriminalforsorgens institutioner med henblik på at undersøge for eventuelt indtag af alkohol.

Regeringen ønsker endvidere som opfølgning på indførelsen af indendørs rygeforbud i kriminalforsorgens institutioner at gøre det muligt for kriminalforsorgen at konfiskere tobak og andre rygeremedier, som indsatte har medtaget, besiddet eller i øvrigt rådet over i strid med et fastsat rygeforbud. Lovforslaget indeholder på den baggrund forslag til en ændring af straffuldbyrdelseslovens bestemmelse om konfiskation, som indebærer en udvidelse af kriminalforsorgens adgang til at foretage konfiskation af genstande og penge, som indsatte har håndteret i strid med de regler, der gælder for ophold i kriminalforsorgens institutioner.

Lovforslaget indeholder endelig forslag om en konsekvensændring af retsplejelovens § 997, stk. 3, som indeholder en henvisning til den nu ophævede bestemmelse i straffuldbyrdelseslovens § 90, stk. 4.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Udvidelse af muligheden for besøgsafskæring

2.1.1. Gældende ret

2.1.1.1. En indsat, der afsøner fængselsstraf eller forvaring i kriminalforsorgens institutioner, har ret til mindst ét ugentligt besøg af mindst én times varighed og så vidt muligt af to timers varighed, jf. straffuldbyrdelseslovens §

51, stk. 1, men der kan i den enkelte institution gives tilladelse til besøg i videre omfang.

Efter straffuldbyrdelseslovens § 51, stk. 2, har en indsat uden de i stk. 1 nævnte begrænsninger ret til at modtage besøg af den advokat, der er beskikket for eller valgt af den pågældende som forsvarer i den straffesag, der har ført til indsættelse i institutionen, eller i en verserende straffesag. Det samme gælder besøg i øvrigt af advokater, der efter retsplejelovens § 733 er antaget af justitsministeren til at beskikkes som offentlige forsvarere.

Efter straffuldbyrdelseslovens § 51, stk. 3, har en udenlandsk indsat uden de i straffuldbyrdelseslovens § 51, stk. 1, nævnte begrænsninger endvidere ret til samtale med hjemlandets diplomatiske eller konsulære repræsentanter.

2.1.1.2. En indsat med tilknytning til en bandegruppering (herunder også indsatte med tilknytning til en rockergruppe) er i dag som det helt klare udgangspunkt afskåret fra at modtage besøg fra medlemmer af den gruppering, som de selv er en del af, hvis den pågældende gruppering er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt mv.

Ordningen indebærer nærmere bestemt, at en indsat, som af politiet skønnes at have tilknytning til en gruppe af personer, som er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt med en anden gruppe af personer, og politiet oplyser, at der inden for den gruppe, som den indsatte skønnes at have tilknytning til, som led i konflikten enten er anvendt skydevåben eller er anvendt våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller er begået brandstiftelse omfattet af straffelovens § 180, ikke har ret til at modtage besøg af personer med tilknytning til den pågældende gruppe, medmindre ganske særlige grunde gør sig gældende, jf. straffuldbyrdelseslovens § 51, stk. 4.

Begrebet »tilknytning« indebærer, at der må foreligge en antagelse om en stærk tilknytning til gruppen som sådan. Bestemmelsen omfatter således ikke personer med en løsere tilknytning til den pågældende persongruppe. Det blotte bekendtskab med enkeltpersoner fra den pågældende gruppe falder således uden for bestemmelsens anvendelsesområde.

Det afgørende for at bringe bestemmelsen i anvendelse er på det punkt alene, at den indsatte ifølge politiets skøn har en sådan tilstrækkelig tilknytning til den pågældende persongruppe. Det forhold, at en indsat på tidspunktet for afsoningens påbegyndelse har haft tilknytning til bandemiljøet, men under

afsoningen har forladt dette miljø, vil som udgangspunkt indebære, at den pågældende ikke længere har den fornødne tilknytning til gruppen. En tilknytning til en bandegruppering, der først er opstået under afsoningen, vil medføre, at besøg er afskåret under de nævnte omstændigheder.

Begrebet »grupper af personer« indebærer, at der skal være mere end én person på hver side i konflikten. Som grupper anses ikke kun formaliserede grupper med en fast struktur og rollefordeling medlemmerne imellem, et fast tilholdssted og med navn eller lignende. Bestemmelsen omfatter også mere løse grupperinger, hvis gruppen dog virker med et fælles sigte eller mål og/eller har et fast reaktionsmønster i bestemte situationer, f.eks. at personerne i gruppen som regel bliver alarmeret og instrueret via telefon- eller sms-kæder i forbindelse med bestemte voldelige eller truende begivenheder, som indtræffer.

2.1.1.3. Begrebet »voldelig« indebærer for det første, at konflikten må have givet sig udslag i mindst én hændelse, der kan karakteriseres som voldelig. Hermed sigtes navnlig til voldelige angreb, hvor en eller flere personer med tilknytning til en persongruppe har overfaldet en eller flere personer med tilknytning til en anden gruppe. Også situationer, hvor en eller flere personer fra de involverede grupper er stødt sammen efter aftale eller indbyrdes forståelse, og hvor der derfor ikke kan siges at være tale om et egentligt angreb, er omfattet, hvis sammenstødet har indebåret en voldelig konfrontation.

For at en konflikt kan anses for voldelig, må der dog være tale om et voldeligt præg af en vis styrke. Handlinger, som alene må anses for omfattet af straffelovens § 244 om simpel vold, vil således ikke i sig selv kunne føre til, at en konflikt skal betragtes som voldelig. Det omfatter eksempelvis i almindelighed slag, spark og lignende.

Bestemmelsen omfatter derimod navnlig tilfælde, hvor der som led i konflikten er sket angreb eller sammenstød under anvendelse af stik- eller slagvåben eller lignende. Anvendelse af skydevåben mv. vil også medføre, at konflikten skal betragtes som voldelig. Som udgangspunkt må der således som led i konflikten være begået handlinger, der som minimum kan karakteriseres som kvalificeret vold, jf. straffelovens § 245.

Det er ikke en betingelse, at der er tale om en gensidig voldelig konflikt. Der vil også være tale om en verserende voldelig konflikt i bestemmelsens forstand i tilfælde, hvor en gruppe af personer ensidigt forfølger en anden

gruppe af personer. I sådanne tilfælde vil konflikten dog alene have konsekvenser for adgangen til at modtage besøg for personer med tilknytning til den gruppe i konflikten, der udfører angrebene.

2.1.1.4. Begrebet »verserende« indebærer, at der må være en aktuel risiko for yderligere hændelser af den ovennævnte karakter. Det gælder, uanset om et besøg kan frygtes at virke som katalysator for yderligere hændelser eller ej.

Det vil bero på et politifagligt skøn, om der er tale om en verserende voldelig konflikt. Det vil i den forbindelse i almindelighed kunne lægges til grund, at der vil være en aktuel risiko for yderligere voldelige hændelser, og at den voldelige konflikt således fortsat er verserende, hvis konflikten inden for de seneste tre måneder er kommet til udtryk i en eller flere voldelige hændelser.

Finder der en ny voldelig hændelse sted i denne periode, vil konflikten i almindelighed fortsat skulle anses for at være aktuelt voldelig i yderligere en periode på tre måneder. Der kan imidlertid også være tale om en verserende voldelig konflikt, selv om der er forløbet mere end tre måneder, uden at der har fundet voldelige hændelser sted. En sådan længere periode uden angreb kan således ikke i sig selv tages som udtryk for, at risikoen for nye voldelige hændelser er drevet over.

Der kan således være flere grunde til, at en konflikt i en periode ikke konkret har givet sig udslag i voldelige angreb eller sammenstød. Der kan f.eks. være tale om, at de grupper, der er involveret i konflikten, har haft behov for at bruge tid på at planlægge et nyt angreb eller for at skaffe våben. Endvidere kan der f.eks. være tale om, at flere af en gruppes medlemmer har været frihedsberøvet. Den eller de pågældende grupper kan derfor have ønsket at afvente f.eks. løsladelse af en eller flere af de frihedsberøvede medlemmer, således at den enkelte gruppe vil stå stærkere ved et senere angreb.

Også mere tilfældige omstændigheder kan have betydet, at de stridende grupper ikke fysisk er stødt sammen, ligesom der kan være tale om, at de pågældende grupper nok har haft sammenstød, men at disse ikke har haft en voldelig karakter.

I det politifaglige skøn af, om der er en aktuel risiko for nye voldelige hændelser mv., kan der indgå andre momenter. Politiet kan således – ud over den forløbne tid siden seneste voldelige hændelse – eksempelvis lægge vægt

på, om personer med tilknytning til de involverede persongrupper er eller har været i besiddelse af våben som led i konflikten, eller om der som led i konflikten anvendes eller har været anvendt skud- eller stiksikre veste eller lignende, ligesom episoder med utryghedsskabende adfærd i øvrigt vil kunne tillægges betydning.

Sådanne handlinger kan tale for, at der fortsat er en aktuel risiko for voldelige hændelser, uanset om der har været tale om en forberedelse af eller en forholdsregel mod et voldeligt angreb eller sammenstød. Det kan i den forbindelse tillige tillægges betydning, om konflikten har ført til oprettelse af visitationszoner.

Herudover kan også andre momenter af relevans indgå i den politifaglige vurdering af risikosituationen. Omvendt kan der også forekomme særlige tilfælde, hvor der ikke kan siges at være en aktuel risikosituation, selv om der har fundet en voldelig hændelse sted inden for de seneste tre måneder. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis der er et klart grundlag for at anse den voldelige konflikt som afsluttet, f.eks. hvis den ene gruppe i konflikten må anses for opløst.

Afskæring af retten til besøg omfatter alene personer med tilknytning til en gruppe af personer, som er aktivt involveret i den verserende voldelige konflikt. Denne betingelse indebærer, at mindst én af de handlinger, som medfører, at konflikten anses for verserende voldelig, jf. herom ovenfor, skal være begået inden for den gruppe, som den indsatte er knyttet til.

Det er i den forbindelse uden betydning, om der er tale om et (første) angreb, eller om handlingen er begået som eksempelvis et modangreb eller en hævnaktion. Det er heller ikke nogen betingelse, at den dømte eller gruppen som helhed står bag voldshandlingen.

Det er imidlertid en betingelse, at voldsudøvelsen er begået som led i konflikten. Dette indebærer eksempelvis, at et enkelt voldeligt angreb kan begrænse muligheden for at modtage besøg for personer knyttet til den angribende gruppe, hvis betingelserne i øvrigt er opfyldt. Hvis der senere udføres en hævnaktion, vil også medlemmer mv. af den gruppe, som tager hævn, herved blive afskåret fra at modtage besøg, forudsat at betingelserne i øvrigt er til stede.

2.1.1.5. Begrebet »konflikt« skal forstås bredt. Enhver uoverensstemmelse eller uenighed mellem to eller flere grupper kan udgøre en konflikt i den

nævnte bestemmelses forstand. Det er uden betydning for vurderingen af, om en konflikt er omfattet af bestemmelsen, hvad der er årsagen til konflikten, og hvad konflikten drejer sig om. Det er ligeledes uden betydning, om konflikten er begrundet i et eller flere forhold. Det vil bero på et politifagligt skøn, om der er tale om en konflikt.

Det er en betingelse for bestemmelsens anvendelse, at der inden for den gruppe, som den dømte skønnes knyttet til, som led i konflikten enten er anvendt skydevåben eller er anvendt våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller er begået brandstiftelse efter straffelovens § 180. De våbentyper, der er omfattet af bestemmelsen, svarer således til de våbentyper, der er omfattet af straffelovens § 192 a, stk. 1.

Denne betingelse skal ses i lyset af, at hvis en part i en konflikt mellem forskellige grupper på et tidspunkt i konflikten har anvendt et så alvorligt våben mv., som de omfattede, må konflikten i almindelighed antages at have en sådan grad af alvor, at den vil kunne udvikle sig til en trussel mod tilfældige personer.

Det er ikke en betingelse, at den dømte eller gruppen som helhed står bag anvendelsen af skydevåben mv., men det er en betingelse, at skydevåbnet mv. er anvendt som led i konflikten. Er der således anvendt skydevåben mv. en enkelt gang, uden at der i øvrigt foreligger en konflikt, finder bestemmelsen ikke anvendelse.

Det er ikke en betingelse, at anvendelsen af skydevåben mv. er sket som led i den voldsudøvelse, som gør, at konflikten betragtes som verserende voldelig, jf. herom ovenfor. Også i tilfælde, hvor der ikke aktuelt har været anvendt skydevåben, men hvor konflikten ikke desto mindre må karakteriseres som verserende voldelig, er adgangen til besøg afskåret, hvis der én gang tidligere har været anvendt skydevåben mv. som led i konflikten. Det gælder, uanset hvor lang tid der måtte være gået siden anvendelsen af skydevåbnet mv.

Eksempelvis er adgangen til besøg i almindelighed afskåret for personer med tilknytning til en gruppe, der flere år tidligere har anvendt et skydevåben som led i en konflikt med en anden persongruppe, og som nu har begået et knivoverfald mod den anden gruppe som led i samme konflikt. I dette tilfælde er betingelsen om anvendelse af skydevåben mv. opfyldt, ligesom be-

tingelsen om, at konflikten skal være verserende voldelig, er opfyldt i kraft af knivoverfaldet.

Omvendt kan anvendelsen af et skydevåben mv. også i sig selv udgøre den begivenhed, som medfører, at en konflikt nu må betegnes som verserende voldelig. Anvendelsen af et skydevåben mv. vil således i sig selv kunne være den udløsende begivenhed, som bevirker, at adgangen til besøg er afskåret, uanset at der ikke herudover er begået voldshandlinger inden for den pågældende gruppe.

Eksempelvis er adgangen til besøg afskåret for personer med tilknytning til en gruppe, der nu har anvendt et skydevåben som led i en konflikt med en anden persongruppe, uanset at der aldrig tidligere har været begået voldshandlinger eller har været anvendt skydevåben som led i konflikten.

Her opfylder den aktuelle anvendelse af skydevåbnet således i sig selv både betingelsen om, at der skal være anvendt skydevåben mv., og betingelsen om, at konflikten skal være verserende voldelig. I begge tilfælde er adgangen til besøg alene afskåret for dømte, der skønnes at have tilknytning til den samme gruppe som den eller de personer, der har anvendt skydevåbnet mv.

2.1.1.6. Kriminalforsorgsområdet kan bestemme, at de besøgende skal indhente forudgående tilladelse til at besøge den indsatte, ligesom det kan gøres til et vilkår for en besøgstilladelse, at den besøgende lader sig undersøge, jf. straffuldbyrdslovens § 52.

Besøg til en indsat, som af politiet skønnes at indtage en ledende eller koordinerende rolle i en gruppe af personer, som tilsammen står bag omfattende og alvorlig kriminalitet, skal overværes af personalet i institutionen, medmindre det er åbenbart, at det ikke er nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn eller af hensyn til at forebygge kriminalitet, jf. straffuldbyrdslovens § 53, stk. 1.

Justitsministeren fastsætter regler om gennemførelsen af de indsattes ret til besøg og om begrænsninger i denne ret ud fra ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn eller af hensyn til at forebygge kriminalitet, herunder om adgang for kriminalforsorgsområdet til at træffe bestemmelse om forbud mod besøg af bestemte personer og om gennemførelse af besøg under overværelse af personale i institutionen, jf. straffuldbyrdslovens § 53, stk. 2.

Det er i samme bestemmelse fastsat, at besøg af advokat altid skal være uoverværet.

Kriminalforsorgsområdet fastsætter i øvrigt regler om besøgenes afvikling, jf. straffuldbyrdelseslovens § 53, stk. 2.

Straffuldbyrdelseslovens bestemmelser om besøg suppleres således af en række administrative forskrifter, som findes i bekendtgørelse nr. 852 af 28. juni 2017 om adgangen til besøg mv. til indsatte, der udstår fængselsstraf eller forvaring i kriminalforsorgens institutioner (besøgsbekendtgørelsen).

Efter § 4, stk. 1, i den nævnte bekendtgørelse kan besøg af bestemte personer forbydes, og en meddelt besøgstilladelse inddrages, hvis dette i det enkelte tilfælde findes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige grunde eller af hensyn til at forebygge kriminalitet.

Inden tilladelse til at besøge en indsat i et fængsel eller et arresthus meddeles, skal der til brug for sagen almindeligvis indhentes oplysninger om ansøgeren i Det Centrale Kriminalregister, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 2.

Besøg er i almindelighed uoverværede, jf. § bekendtgørelsens § 6, stk. 1, men hvis det – ud over situationer omfattet af straffuldbyrdelseslovens § 53, stk. 1 – i det enkelte tilfælde ud fra ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn findes påkrævet, kan det bestemmes, at besøg skal gennemføres under overværelse af personale i institutionen, jf. bekendtgørelsens § 6, stk. 2.

Ved besøg, der overværes af personale i institutionen, kan der stilles krav om, at samtalen skal føres på et sprog, som den, der overværer besøget, forstår. Hvis forholdene taler derfor, kan der anvendes tolk, jf. bekendtgørelsens § 6, stk. 4.

Besøg kan afbrydes, hvis dette i det enkelte tilfælde findes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, jf. bekendtgørelsens § 7.

2.1.2. Justitsministeriets overvejelser

Som nærmere beskrevet under pkt. 2.1.1.2 ovenfor er bandemedlemmer (herunder medlemmer af rockergrupper) i dag som det helt klare udgangspunkt afskåret fra at modtage besøg fra medlemmer af den gruppering, som de selv har tilknytning til, hvis den pågældende gruppering er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt mv.

Imidlertid er det i dag ikke muligt at afskære indsatte tilknyttet en bande-gruppering fra under de nævnte omstændigheder at modtage besøg fra personer, der tilhører en anden gruppering, medmindre dette i det enkelte tilfælde findes påkrævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn eller af hensyn til at forebygge kriminalitet.

Aftaleparterne bag flerårsaftalen for kriminalforsorgen finder, at den gældende ordning bør udvides til også at omfatte besøgende, som har en tilknytning til en anden bande-gruppering end den, som den indsatte har tilknytning til.

Det er samtidig politiets vurdering, at en udvidelse af de eksisterende regler om at afskære besøg under en verserende voldelig konflikt mellem grupperinger med fordel kan udvides til at omfatte besøgende, der tilhører andre grupperinger end dem, der aktuelt vurderes at være i konflikt. Det er således politiets opfattelse, at besøgende fra sådanne andre grupperinger vil kunne påvirke en aktuel voldelig konflikt, herunder modtage instrukser om at foretage handlinger af betydning for konflikten.

Justitsministeriet finder, at initiativet bør gennemføres ved en udvidelse af anvendelsesområdet for straffuldbyrdelseslovens § 51, stk. 4, således at en indsat, som af politiet skønnes at have en tilknytning til en bande-gruppering – under omstændigheder hvor den pågældende er afskåret fra at modtage besøg fra personer med tilknytning til den gruppering, som den pågældende selv er en del af – tillige afskæres fra at modtage besøg fra personer, som politiet skønner har en tilknytning til en anden bande-gruppering.

2.1.3. Den foreslåede ordning

2.1.3.1. Som nævnt er en indsat med tilknytning til en bande-gruppering i dag som det helt klare udgangspunkt afskåret fra at modtage besøg fra medlemmer af den gruppering, som de selv er en del af, hvis den pågældende gruppering er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt mv.

Ordningen indebærer nærmere bestemt, at en indsat, som af politiet skønnes at have tilknytning til en gruppe af personer, som er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt med en anden gruppe af personer, og politiet oplyser, at der inden for den gruppe, som den indsatte skønnes at have tilknytning til, som led i konflikten enten er anvendt skydevåben eller er anvendt våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige

karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller er begået brandstiftelse omfattet af straffelovens § 180, ikke har ret til at modtage besøg af personer med tilknytning til den pågældende gruppe, medmindre ganske særlige grunde gør sig gældende, jf. straffuldbyrdelseslovens § 51, stk. 4.

Det foreslås at udvide denne eksisterende ordning om adgang til besøgsafskæring til også at omfatte besøgende, som politiet skønner har en tilknytning til en anden bandegruppering.

Den foreslåede udvidelse af den eksisterende ordning indebærer således nærmere bestemt, at en indsat, som af politiet skønnes at have tilknytning til en gruppe af personer, som er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt med en anden gruppe af personer, og politiet oplyser, at der inden for den gruppe, som den indsatte skønnes at have tilknytning til, som led i konflikten enten er anvendt skydevåben eller er anvendt våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller er begået brandstiftelse omfattet af straffelovens § 180, ikke har ret til at modtage besøg af personer med tilknytning til en anden tilsvarende gruppe, medmindre ganske særlige grunde gør sig gældende.

Det forudsættes i den forbindelse, at også en allerede meddelt besøgstilladelse under de nævnte omstændigheder inddrages, medmindre ganske særlige grunde gør sig gældende.

Forslaget indebærer, at kriminalforsorgen – som det er tilfældet efter den gældende ordning fastsat i straffuldbyrdelseslovens § 51, stk. 4 – skal træffe afgørelse om, hvorvidt adgangen til at modtage besøg skal afskæres under de foreslåede omstændigheder. Det vil i den forbindelse være oplysninger fra politiet, som vil skulle danne grundlag for kriminalforsorgens afgørelse i de pågældende sager.

Dette gælder såvel i forhold til oplysninger om den indsattes tilknytning til en bandegruppering som i forhold til oplysninger om hvorvidt den, der ansøger om besøg, har tilknytning til en sådan gruppering.

Kriminalforsorgens formodning om en indsats mulige tilknytning til en bandegruppering vil normalt basere sig på, at politiet i forbindelse med underretningen om, at den pågældende skal afsone fængselsstraf, har oplyst, at den dømte har en sådan tilknytning.

Men kriminalforsorgen vil også kunne have en formodning om en indsats tilknytning til en bandegruppering på baggrund af eksempelvis oplysninger fra dommen eller fra tidligere ophold i kriminalforsorgens institutioner mv. Endelig kan kriminalforsorgen selv have opnået viden om den pågældendes tilknytning til en bandegruppering under vedkommendes afsoning af den aktuelle straf, herunder hvis den pågældende selv har gjort opmærksom herpå over for kriminalforsorgen.

For så vidt angår de nærmere betingelser for at bringe den foreslåede udvidelse af den eksisterende ordning i anvendelse henvises til beskrivelsen af gældende ret gengivet under pkt. 2.1.1. ovenfor, idet der ikke foreslås ændringer heri.

2.1.3.2. Det bemærkes, at den foreslåede udvidelse – i lighed med den eksisterende ordning – ikke vil finde anvendelse, hvis ganske særlige grunde gør sig gældende. Det bemærkes i den forbindelse, at besøg også fra nærtstående som det klare udgangspunkt under de nævnte omstændigheder vil være afskåret.

Ganske særlige grunde vil navnlig kunne foreligge, hvis humanitære eller lignende tungtvejende hensyn gør sig gældende.

I tilfælde, hvor den foreslåede udvidelse af den eksisterende ordning ikke finder anvendelse, idet ganske særlige grunde gør sig gældende, vil der være mulighed for at træffe bestemmelse om, at besøg skal gennemføres under overværelse af personale i institutionen, hvis betingelserne herfor er opfyldt, jf. pkt. 2.1.1.6. ovenfor.

Hvis lovforslaget vedtages, vil bekendtgørelse nr. 852 af 28. juni 2017 om adgangen til besøg mv. til indsatte, der udstår fængselsstraf eller forvaring i kriminalforsorgens institutioner (besøgsbekendtgørelsen), blive ændret i fornødent omfang.

Kriminalforsorgens afgørelser om afskæring af retten til at modtage besøg vil ikke kunne påklages administrativt. Kriminalforsorgens afgørelser om afskæring af retten til at modtage besøg af en nærtstående person vil dog kunne påklages administrativt. Ved nærtstående personer forstås ægtefælle eller samlever, børn, børnebørn, forældre, søskende, bedsteforældre, oldeforældre og andre personer, til hvem den indsatte har en sådan tilknytning, at denne kan ligestilles med de nævnte familieband.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 2, og bemærkningerne hertil.

2.1.4. Forholdet til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention

2.1.4.1. Den gældende bestemmelse i straffuldbyrdelseslovens § 51, stk. 4, hvorefter indsatte med tilknytning til en rocker- eller bandegruppering mv. er afskåret fra at modtage besøg fra medlemmer af den pågældende gruppering, hvis grupperingen er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt, medmindre ganske særlige forhold gør sig gældende, blev indsat ved lov nr. 672 af 8. juni 2017.

Der er redegjort for lovens forhold til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) i lovforslaget til loven (lovforslag nr. L 190 af 27. april 2017). Det er i lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 2.6.4.1, anført, at afgørelser om at afskære bestemte indsattes adgang til bl.a. at modtage besøg udgør et indgreb omfattet af EMRK artikel 8, stk. 1, hvorefter enhver har ret til respekt for sit privatliv, familieliv og hjem samt sin korrespondance. Ifølge artikel 8, stk. 2, må ingen offentlig myndighed gøre indgreb i udøvelsen af denne ret, medmindre det sker i overensstemmelse med loven og er nødvendigt i et demokratisk samfund (proportionalt) af hensyn til bl.a. forebyggelse af uro eller forbrydelse, beskyttelse af sundheden eller andres rettigheder og friheder.

Justitsministeriet vurderede imidlertid, at indgrebet ville være nødvendigt af hensyn til at forebygge uro eller forbrydelse og beskytte andres rettigheder og friheder.

Der blev navnlig lagt vægt på, at afgørelser om at afskære besøg fra personer, som tilhører den samme gruppering, som den indsatte vurderes at tilhøre, er begrænset til situationer, hvor grupperingen er involveret i en verserende voldelig konflikt, hvori der anvendes særdeles farlige våben, der kan bringe tilfældige personer i fare.

Indgrebet varetager således et tungtvejende hensyn til at forhindre den indsatte i at påvirke en sådan aktuel voldelig konflikt uden for fængslet eller modtage instrukser fra personer uden for fængslet om at foretage handlinger, som har til formål at skabe konflikt uden for fængslet.

Der blev endvidere lagt vægt på, at kriminalforsorgen skal undlade at træffe afgørelse efter de foreslåede bestemmelser, hvis ganske særlige grunde gør sig gældende.

Det gælder f.eks. besøg fra et nærtstående familiemedlem, som ikke er involveret i den indsatte gruppering, og som der ikke er grund til at antage formidler kontakt mellem den indsatte og dennes gruppering. Samtidig fremgår det udtrykkeligt, at der ikke kan gribes ind over for besøg fra eller korrespondance med den indsatte advokat.

Ministeriet vurderede på den baggrund, at lovforslaget kunne gennemføres inden for rammerne af EMRK artikel 8.

Den foreslåede udvidelse af straffuldbyrdelseslovens § 51, stk. 4, om besøgsafskæring til også at omfatte besøgende fra andre tilsvarende grupper er begrundet i en politifaglig vurdering. Det er således politiets opfattelse, at besøgende fra andre grupperinger end dem, der aktuelt vurderes at være i konflikt, vil kunne påvirke en aktuel voldelig konflikt, herunder modtage instrukser om at foretage handlinger af betydning for konflikten. Udvidelsen er således – ligesom den gældende bestemmelse – begrundet i hensyn til at forebygge uro eller forbrydelse og beskytte andres rettigheder og friheder.

Ministeriet vurderer, at den foreslåede udvidelse kan gennemføres inden for rammerne af EMRK artikel 8. Ministeriet lægger i den forbindelse vægt på de samme forhold, som ministeriet lagde vægt på ved indførelsen af den gældende bestemmelse, jf. ovenfor.

2.1.4.2. Det er i lovforslaget til den gældende bestemmelse (lovforslag nr. L 190 af 27. april 2017) i de almindelige bemærkninger, pkt. 2.6.4.2, endvidere anført, at afgørelser om bl.a. at afskære retten til besøg vil være udtryk for forskelsbehandling af den pågældende gruppe af indsatte i forhold til andre indsatte, som har begået tilsvarende kriminalitet, men som ikke vurderes at tilhøre de i lovforslaget omtalte grupperinger, jf. EMRK artikel 14 om ikke-diskrimination sammenholdt med artikel 8 om ret til respekt for bl.a. privat- og familieliv.

Efter Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis er en sådan forskelsbehandling kun er berettiget, hvis den har et legitimt formål og samtidig står i et rimeligt forhold til dette formål.

Justitsministeriet vurderede imidlertid, at forskelsbehandlingen var nødvendig af hensyn til at forebygge uro eller forbrydelse og beskytte andres rettigheder og friheder. Ministeriet henviste herved til de synspunkter, som

blev anført til støtte for, at lovforslaget kunne gennemføres inden for rammerne af EMRK artikel 8.

Justitsministeriet vurderede på den baggrund, at ordningen var forenelig med EMRK artikel 14 sammenholdt med artikel 8.

Justitsministeriet vurderer tilsvarende, at den foreslåede udvidelse af ordningen er forenelig med EMRK artikel 14 sammenholdt med artikel 8. Ministeriet lægger i den forbindelse vægt på de samme forhold, som ministeriet lagde vægt på ved vurderingen af udvidelsens forenelighed med EMRK artikel 8, jf. ovenfor.

2.2. Tvungen opsparing

2.2.1. Gældende ret

2.2.1.1. Beskæftigelse

En indsat, der afsoner fængselsstraf eller forvaring i kriminalforsorgens institutioner, har ret og pligt til være beskæftiget ved deltagelse i arbejde, uddannelse eller anden godkendt aktivitet, jf. straffuldbydelseslovens § 38, stk. 1.

En indsat, der er udvist ved dom, kan dog ikke være beskæftiget ved uddannelse, undervisning eller programvirksomhed, medmindre særlige forhold taler herfor, jf. straffuldbydelseslovens § 38, stk. 2.

I medfør af straffuldbydelseslovens § 38, stk. 3, er det administrativt fastsat, at en dømt, der er anbragt i et arresthus, ikke er omfattet af bestemmelsen i § 38, stk. 1, men at pågældende dog skal tilbydes beskæftigelse, jf. § 1, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 739 af 13. juni 2017 om beskæftigelse mv. af indsatte i kriminalforsorgens institutioner (beskæftigelsesbekendtgørelsen). Pligten og retten til beskæftigelse kan også fraviges for bestemte grupper af indsatte, som f.eks. førtidspensionister og efterlønsmodtagere mv.

Varetægtsarrestanter skal tilbydes beskæftigelse, jf. beskæftigelsesbekendtgørelsens § 2, men har ikke pligt til at være beskæftiget.

Valget af beskæftigelse træffes i hvert enkelt tilfælde på grundlag af en samlet vurdering af den indsattes forhold. Ved afgørelser herom skal der så vidt muligt tages hensyn til den indsattes eget ønske og til den indsattes muligheder for at opnå arbejde eller uddannelse uden for fængslet. Den indsatte

skal vejledes om mulighederne for ved undervisning eller anden uddannelse at afhjælpe manglende skolekundskaber eller mangel på erhvervsmæssig eller anden uddannelse, jf. straffuldbyrdslovens § 39, stk. 1 og 2.

2.2.1.1.1. En indsat skal have udbetalt vederlag for sin beskæftigelse. Vederlag skal også udbetales til indsatte, der ikke kan tilbydes beskæftigelse, eller som er uden beskæftigelse efter straffuldbyrdslovens § 38, stk. 3, eller fraværende fra beskæftigelse på grund af sygdom, jf. straffuldbyrdslovens § 42, stk. 1.

Indsatte, som ikke er beskæftiget, fordi de nægter at påtage sig den anviste beskæftigelse, skal alene have dækket deres personlige fornødenheder, jf. straffuldbyrdslovens § 42, stk. 2.

En indsat, der ikke har pligt til beskæftigelse, jf. § 38, stk. 3, og som fremsætter ønske om beskæftigelse på et tidspunkt, hvor institutionen ikke kan tilbyde beskæftigelse, skal i en kortere periode alene have dækket sine personlige fornødenheder, hvis den pågældende tidligere under strafudståelsen har afvist tilbud om beskæftigelse, jf. straffuldbyrdslovens § 42, stk. 3.

Reglerne i straffuldbyrdslovens §§ 39-42 og reglerne i beskæftigelsesbekendtgørelsen finder tilsvarende anvendelse for varetægtsarrestanter, medmindre andet er fastsat, jf. beskæftigelsesbekendtgørelsens § 26.

2.2.1.1.2. Bøder ikendt som disciplinærstraf kan modregnes i den indsatte vederlag for beskæftigelse, jf. straffuldbyrdslovens § 69, stk. 2.

Hvis den indsatte under fuldbyrdelsen ved ansvarspådragende adfærd har forvoldt skade på ting, der tilhører en af kriminalforsorgens institutioner, kan kriminalforsorgsområdet endvidere bestemme, at erstatningsbeløbet skal modregnes i den indsatte vederlag for beskæftigelse, jf. straffuldbyrdslovens § 74, stk. 1.

Kriminalforsorgsområdet kan endelig bestemme, at en bøde for udeblivelse efter tilsigelse til afsoning skal modregnes i den indsatte vederlag for beskæftigelse, i de tilfælde, hvor den pågældende ikke betaler bøden, jf. straffuldbyrdslovens § 110 b, stk. 5.

Den indsatte skal dog i de nævnte tilfælde mindst have udbetalt en ydelse til dækning af personlige fornødenheder, jf. straffuldbyrdslovens § 69, stk. 2, § 74, stk. 1, og § 110 b, stk. 5.

Straffuldbyrddelseslovens bestemmelser om vederlag for beskæftigelse suppleres af en række administrative forskrifter fastsat i beskæftigelsesbekendtgørelsen og bekendtgørelse nr. 1464 af 11. december 2017 om satser for vederlag mv. til indsatte i kriminalforsorgens institutioner (2018).

Det er i den forbindelse fastsat, at kriminalforsorgsområdet udbetaler et grundbeløb – aktuelt 10,38 kr. – pr. times beskæftigelse, medmindre der anvendes akkord, jf. beskæftigelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 1.

Kan en indsat ikke tilbydes beskæftigelse på grund af manglende arbejdsopgaver, udbetales grundbeløbet pr. time uden tillæg, jf. beskæftigelsesbekendtgørelsens § 8.

Beskæftigelsesbekendtgørelsen indeholder endvidere regler om diverse tillæg, udbetaling af beskæftigelsesvederlag under sygdom og andet godkendt fravær samt fradrag i forbindelse med for sent fremmøde mv.

Skal den indsatte selv sørge for forplejning, udbetaler kriminalforsorgsområdet et kostbeløb, jf. beskæftigelsesbekendtgørelsens § 21, ligesom kriminalforsorgsområdet udbetaler et selvforvaltningsbeløb til indsatte, der ikke af kriminalforsorgen får udleveret diverse artikler til personlig hygiejne mv., jf. beskæftigelsesbekendtgørelsens § 22.

2.2.1.2. Indsattes udgifter

Udgifter til rejse og ophold i forbindelse med udgang afholdes af den indsatte, jf. § 34, stk. 1, og § 42, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 930 af 30. juni 2017 om udgang til indsatte, der udstår fængselsstraf eller forvaring i kriminalforsorgens institutioner (udgangsbekendtgørelsen).

Det er i den forbindelse fastsat, at indsatte betaler 51 kr. til transport i forbindelse med udgang, og at den resterende del af transportudgiften afholdes af kriminalforsorgen, jf. pkt. 4 i cirkulæreskrivelse nr. 9299 af 4. maj 2015 om togrejser med DSB samt om tilskud til indsattes rejseudgifter. Dette hænger sammen med, at den indsatte ikke selv afgør, hvor i landet den pågældende skal afsone.

Rejser den indsatte i f.eks. egen bil, hvor den indsatte kunne rejse med tog, afholder den indsatte selv udgifter forbundet hermed.

Har den indsatte frigang til deltagelse i et kursus mv., og vil det være særligt belastende for den indsatte selv at afholde udgifterne forbundet med deltagelsen, kan udgifterne afholdes af kriminalforsorgen, jf. udgangsbekendtgørelsens § 48.

I forbindelse med udflugter fra institutionerne afholdes udgifter til entré og lignende af den indsatte, men når særlige forhold taler derfor, kan kriminalforsorgen yde tilskud. Udgifter til transport ved udflugter afholdes normalt af kriminalforsorgen, jf. udgangsbekendtgørelsens § 81.

Indsatte kan derudover have udgifter til f.eks. tandbehandling, leje af tv, disciplinærbøder, bøder for udeblivelse, antennepakker, erstatninger til kriminalforsorgen for tingsskade mv.

2.2.1.3. Løsladelse

Udgifter til transport til bopæl eller opholdssted inden for landets grænser i forbindelse med løsladelsen afholdes af kriminalforsorgen, jf. cirkulære nr. 11531 af 26. august 1983.

For så vidt angår udvisningsdømte gælder, at hvis politiet drager omsorg for en udlændings udrejse, skal udlændingen afholde de udgifter, der for udlændingens eget vedkommende er forbundet hermed. Har udlændingen ikke tilstrækkelige midler, afholdes udgifterne foreløbigt af statskassen, jf. udlændingelovens § 43, stk. 2.

Det følger af bemærkninger til den nævnte bestemmelse, at det påhviler en udlænding selv at afholde de udgifter, som er forbundet med den pågældendes egen udrejse. Hvis det har været nødvendigt for politiet at ledsage udlændingen under udrejsen, kan udgifterne til de ledsagende polititjenestemænds rejse og ophold således ikke kræves betalt af udlændingen. Udgifter, der er forbundet med udlændingens udrejse, vil navnlig være udgifter til fly- eller togbillet, hoteludgifter, hvis overnatning er nødvendig for at afvente en flyforbindelse, fortæring, udgifter til tolke og translatører samt udgifter til transport og forsendelse af bagage.

Det følger endvidere af bemærkningerne til den nævnte bestemmelse, at i forbindelse med udsendelsen inddrages eventuelle kontante midler, som udlændingen måtte være i besiddelse af, til dækning af udgifter til udsendelsen. Hvis udlændingen ikke har midler til udsendelsen, betaler staten foreløbig udgifterne hertil, og hvis der viser sig mulighed for det, vil beløbet efterfølgende blive inddrevet.

2.2.2. Justitsministeriets overvejelser

Som nævnt under pkt. 1.1 ovenfor er aftaleparterne bag flerårsaftalen for kriminalforsorgen enige om, at kriminalforsorgen fremover skal opspare 15 pct. af de indsatte beskæftigelsesvederlag som en tvungen opsparing med henblik på at sikre, at de indsatte har midler til at betale de udgifter, som de selv skal dække eksempelvis i forbindelse med udgang eller løsladelse.

Justitsministeriet finder, at ordningen med tvungen opsparing bør gennemføres ved at fastsætte i straffuldbyrdelsesloven, at en andel af de indsatte beskæftigelsesvederlag indsættes på en tvungen opsparing, som kan benyttes til dækning af de nævnte udgifter.

Efter Justitsministeriets opfattelse bør det fastsættes administrativt, hvor stor en andel af beskæftigelsesvederlaget der skal opspares, idet dette vil være mest hensigtsmæssigt i forhold til mulighederne for en eventuel justering af ordningen, f.eks. i tilfælde af ændrede satser for beskæftigelsesvederlaget. Det forudsættes i den forbindelse, at aftaleparterne inddrages, hvis der opstår spørgsmål om at ændre den fastsatte procentsats inden for aftaleperioden.

Justitsministeriet finder endvidere, at justitsministeren bør bemyndiges til at fastsætte regler om den foreslåedes ordnings nærmere udformning.

2.2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der i straffuldbyrdelseslovens § 42, stk. 4, indsættes en ny bestemmelse, hvorefter kriminalforsorgsområdet opsparer en andel af vederlaget efter stk. 1, der udbetales til den indsatte senest i forbindelse med løsladelsen, for udvisningsdømte dog senest i forbindelse med hjemrejsen. Udgifter, som den indsatte skal afholde i forbindelse med udgang og løsladelse, modregnes i det opsparede beløb, hvis den indsatte ikke selv afholder udgifterne.

Det foreslås endvidere, at justitsministeren bemyndiges til at fastsætte regler om den foreslåede ordnings nærmere udformning.

Den foreslåede bemyndigelse tænkes udnyttet til administrativt at fastsætte, at kriminalforsorgsområdet opsparer 15 pct. af de indsatte beskæftigelsesvederlag, der udbetales til den indsatte senest i forbindelse med løsladelsen,

for udvisningsdømte dog senest i forbindelse med hjemrejsen, jf. nedenfor. Udgifter, som den indsatte skal afholde i forbindelse med udgang og løsladelse, modregnes i det opsparede beløb, hvis den indsatte ikke selv afholder udgifterne.

Det vil på samme måde blive fastsat, at der også opspares 15 pct. af vederlaget for indsatte, som er fraværende fra beskæftigelse på grund af sygdom, og derfor modtager sygevederlag, jf. beskæftigelsesbekendtgørelsens § 13.

Det bemærkes, at der ikke skal ske opsparing af den indsattes kost- og selvforvaltningsbeløb efter beskæftigelsesbekendtgørelsens § 21-22.

En opsparing på 15 pct. vurderes således på den ene side at tilgodese hensynet til kriminalforsorgsområdets mulighed for at opspare en passende del af den indsattes beskæftigelsesvederlag og på den anden side hensynet til, at den indsatte bevarer incitamentet til at være i beskæftigelse.

Det bemærkes, at det vil være muligt efterfølgende at ændre den fastsatte procentsats administrativt, hvis der f.eks. som følge af ændrede satser for beskæftigelsesvederlag måtte opstå behov herfor. Det forudsættes i den forbindelse, at aftaleparterne inddrages, hvis der opstår spørgsmål herom inden for aftaleperioden. Det forudsættes endvidere, at aftaleparterne inddrages i arbejdet med eventuelle ændringer i de udgifter, som den indsatte selv skal afholde i forbindelse med udgang og løsladelse.

Der vil endvidere blive fastsat regler om, at opsparingen vil blive administreret af kriminalforsorgsområdet og indsat på en spærret konto, hvorfra kriminalforsorgsområdet løbende vil kunne modregne udgifter, der er afholdt på vegne af den indsatte i forbindelse med udgang og løsladelse, og som den indsatte efter lovgivningen selv skulle have afholdt.

Det vil samtidig blive fastsat, at kriminalforsorgsområdet skal underrette den indsatte om, at der er sket modregning.

Det bemærkes, at kriminalforsorgsområdet også vil kunne foretage modregning på vegne af en anden myndighed, der har afholdt udgifter i forbindelse med en indsats udgang eller løsladelse. Det vil f.eks. kunne være politiet, der har afholdt udgifter, som en indsat selv skulle have afholdt i forbindelse med udsendelse efter løsladelse i medfør af udlændingelovens § 43, stk. 2.

Det bemærkes endvidere, at en beslutning om modregning i den indsattes opsparring vil være en afgørelse, jf. forvaltningslovens § 2, stk. 1. Behandlingen af sådanne sager vil således skulle ske i overensstemmelse med reglerne i forvaltningsloven samt øvrige forvaltningsretlige regler og grundsætninger. Det vil i den forbindelse i medfør af straffuldbyrdelseslovens § 111, stk. 3, blive fastsat administrativt, at kriminalforsorgsområdets beslutning om modregning i den indsattes opsparring vil kunne påklages til Direktoratet for Kriminalforsorgen.

En indsat, der ikke har udgifter, som den pågældende selv skal afholde, eller hvis udgifter ikke overstiger det opsparede beløb, vil få hele det opsparede beløb eller den tilbageværende del af beløbet udbetalt senest i forbindelse med løsladelsen.

For så vidt angår udvisningsdømte vil udbetalingen ske senest i forbindelse med hjemrejsen. Dette skyldes, at udsendelse ikke altid kan effektueres i umiddelbar forlængelse af strafudståelse, og at det således først er muligt at opgøre de endelige rejseomkostninger og foretage modregning på et senere tidspunkt. Det forudsættes i den forbindelse, at effektivering af udsendelsen ikke umiddelbart anses for udsigtsløs. En udvisningsdømt, der har afsonet sin straf, men som efterfølgende frihedsberøves efter udlændingelovens regler med henblik på udsendelse, vil således få udbetalt hele det opsparede beløb eller den tilbageværende del af beløbet senest i forbindelse med hjemrejsen.

Det bemærkes, at ordningen også vil gælde for varetægtsarrestanter, jf. beskæftigelsesbekendtgørelsens § 26. Det vil i den forbindelse administrativt blive fastsat, at en varetægtsarrestant, der under eventuel appel eller indtil fuldbyrdelse kan iværksættes, forbliver varetægtsfængslet, vil få hele det opsparede beløb eller den tilbageværende del af beløbet udbetalt senest i forbindelse med løsladelsen. For så vidt angår udvisningsdømte vil udbetalingen ske senest i forbindelse med hjemrejsen, jf. ovenfor.

Det vil endvidere administrativt blive fastsat, at en varetægtsarrestant, der løslades under eventuel appel eller indtil fuldbyrdelse kan iværksættes, vil få hele det opsparede beløb udbetalt senest i forbindelse med løsladelsen.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

2.2.4. Forholdet til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention

EMRK artikel 14 indeholder et forbud mod usaglig forskelsbehandling, hvis den foreliggende situation ligger inden for en anden bestemmelses anvendelsesområde.

Efter artikel 1 i 1. tillægsprotokol til EMRK har enhver fysisk eller juridisk person ret til respekt for sin ejendom. Krav på beskæftigelsesvederlag efter straffuldbyrdelsesloven, som den pågældende måtte opfylde betingelserne for at modtage, må anses for ejendom i bestemmelsens forstand.

Efter Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis indebærer EMRK artikel 14, at personer i sammenlignelige situationer som udgangspunkt skal behandles ens, og at forskelsbehandling kun er berettiget, hvis den har et legitimt formål og samtidig står i et rimeligt forhold til dette formål.

Efter den foreslåede bestemmelse i straffuldbyrdelseslovens § 42, stk. 4, opsparer kriminalforsorgsområdet en andel af beskæftigelsesvederlaget. Udgifter, som den indsatte skal afholde i forbindelse med udgang og løsladelse, modregnes herefter i det opsparede beløb, hvis den indsatte ikke selv afholder udgifterne.

Efter den foreslåede bestemmelse udbetales det opsparede beløb til den indsatte senest i forbindelse med løsladelsen, for udvisningsdømte dog senest i forbindelse med hjemrejsen. Ordningen vil således kunne indebære, at udvisningsdømte får et eventuelt opsparet tilgodehavende udbetalt senere end andre indsatte.

Efter Justitsministeriets opfattelse befinder udvisningsdømte efter løsladelse fra fængsel sig imidlertid ikke i en sammenlignelig situation med andre indsatte i forhold til det foreslåede initiativ, som har til formål at sikre, at indsatte har midler til at betale de udgifter, som de selv skal dække i forbindelse med udgang eller løsladelse. Det skyldes, at udsendelse ikke i alle tilfælde kan effektueres umiddelbart efter løsladelsen, hvorfor det først er muligt at opgøre de endelige rejseomkostninger forbundet med udsendelsen, som udvisningsdømte skal afholde, på et senere tidspunkt.

Det bemærkes i den forbindelse, at det opsparede beløb vil blive udbetalt, hvis effektueringen af udsendelsen af den indsatte umiddelbart må anses for udsigtsløs.

Da udvisningsdømte indsatte således ikke i forhold til det foreslåede initiativ befinder sig i en sammenlignelig situation med øvrige indsatte, er forslaget ikke udtryk for forskelsbehandling i EMRK artikel 14's forstand. Forslaget rejser derfor ikke spørgsmål i forhold til artikel 14 sammenholdt med artikel 1 i 1. tillægsprotokol til EMRK.

2.3. Arbejdsmarkedsuddannelser i fængsler og arresthuse

2.3.1. Gældende ret

Den nuværende midlertidige ordning vedrørende afholdelse af arbejdsmarkedsuddannelser for indsatte i fængsler og arresthuse har hjemmel i tekstanmærkning nr. 223 til § 20 på finansloven for finansåret 2018.

Efter tekstanmærkningens stk. 1 bemyndiges undervisningsministeren til ved bekendtgørelse at fravige § 10 a, stk. 1, §§ 21-24 og §§ 31-32 i lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v. samt § 3, stk. 6 og 8, § 6 og § 8 a i lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v. med sigte på at etablere en midlertidig ordning om afholdelse af arbejdsmarkedsuddannelser i fængsler samt udvalgte arresthuse fra 1. januar 2018 til 31. december 2018. Godkendte udbydere af arbejdsmarkedsuddannelser kan efter aftale med kriminalforsorgen udbyde arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag, der er optaget i de fælles kompetencebeskrivelser, til afholdelse i fængsler og udvalgte arresthuse.

Efter tekstanmærkningens stk. 2 kan undervisningsministeren efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler om kriminalforsorgens kompetence til at afgrænse deltagerkredsen og tilmelde indsatte til en arbejdsmarkedsuddannelse samt om administrationen af ordningen, herunder beregning og opkrævning af betaling, betalingsfrister, indberetning af aktivitet m.v.

Efter tekstanmærkningens stk. 3 får Undervisningsministeriet af kriminalforsorgen refunderet taxametertilskud, der er udbetalt til institutionerne for aktivitet afholdt i medfør af stk. 1 for indsatte i fængsler og arresthuse. Kriminalforsorgen betaler endvidere den deltagerbetaling, som institutionen opkræver i henhold til § 8 a i lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v.

Det følger af § 3, stk. 6, i lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 315 af 5. april 2017, at åben ud-

dannelse ikke kan forbeholdes bestemte virksomheder eller lignende, jf. dog § 4 om indtægtsdækket virksomhed. I tilfælde, hvor undervisningsministeren eller uddannelses- og forskningsministeren har bestemt, at korte kurser kan have en varighed på 3-5 dage, jf. § 2, stk. 6, 2. pkt., kan vedkommende minister bestemme, at korte kurser efter loven § 2, stk. 1, nr. 5, kan forbeholdes kursusdeltagere fra enkelte institutioner m.v.

Efter § 3, stk. 8, i lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v., skal udbud af åben uddannelse annonceres offentligt. Undervisningsministeren eller uddannelses- og forskningsministeren kan pålægge uddannelsesinstitutionerne at anvende et fælles informationssystem ved annoncering af udbud af åben uddannelse.

De nærmere regler om afholdelse af AMU-kurser i fængsler og arresthuse er fastsat i den midlertidige bekendtgørelse af 29. december 2017 om arbejdsmarkedsuddannelser mv. for indsatte i fængsler og arresthuse (herefter den midlertidige bekendtgørelse).

Efter § 1, stk. 1, i den midlertidige bekendtgørelse kan arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag, der er optaget i en fælles kompetencebeskrivelse, efter aftale mellem en godkendt udbyder af arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag og kriminalforsorgen, afholdes som undervisning i fængsler og arresthuse, hvor alene indsatte kan deltage. Kriminalforsorgen bestemmer, om en tidligere indsat efter løsladelse kan færdiggøre et forløb, hvortil den pågældende er tilmeldt, i et fængsel eller et arresthus.

Den godkendte udbyder kan efter § 1, stk. 2, i den midlertidige bekendtgørelse efter aftale med kriminalforsorgen tilrettelægge undervisningen, så den samlede undervisningstid overstiger den normerede varighed for arbejdsmarkedsuddannelsen, hvis det vurderes nødvendigt for, at den eller de indsatte kan nå målet med uddannelsen. Det fremgår, at der kun udløses tilskud for den normerede varighed, og at beslutningen om at tilrettelægge undervisningen, så undervisningens varighed overstiger arbejdsmarkedsuddannelsens normerede varighed, kan træffes inden uddannelsens påbegyndelse eller undervejs i forløbet. Reglen indebærer, at AMU-kurser i fængsler og arresthuse kan have en længere varighed end den fastsatte varighed for uddannelserne i forhold til uddannelsernes mål, jf. § 7, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 544 af 24. maj 2017 om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.

Det følger derudover af § 1, stk. 3, i den midlertidige bekendtgørelse, at § 10 a, stk. 1, 3 og 4, i lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v. samt §§ 9-11

og § 16, stk. 6, i bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser m.v. ikke finder anvendelse på adgang og optagelse til undervisning efter stk. 1. De nævnte bestemmelser vedrører visse krav om tilknytning til Danmark i form af fast bopæl eller beskæftigelse som adgangskrav for optagelse på en arbejdsmarkedsuddannelse.

Det følger af § 2, stk. 1, i den midlertidige bekendtgørelse, at reglerne om beregning og udbetaling af tilskud til kost og logi i §§ 21-24, jf. §§ 31 - 32, i lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v., jf. bekendtgørelse om tilskud til kost og logi ved deltagelse i arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag optaget i en fælles kompetencebeskrivelse og ved deltagelse i individuel kompetencevurdering efter lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v., ikke finder anvendelse på undervisning i fængsler og arresthuse.

Af § 2, stk. 2, i den midlertidige bekendtgørelse følger, at kriminalforsorgens dækning af de personlige fornødenheder for indsatte, som deltager i undervisningen, uanset om den indsatte skal betale for opholdet, indebærer, at denne modtager en offentlig ydelse, der tilsigter af dække leveomkostningerne, jf. § 3, stk. 1, nr. 3, i lov om godtgørelse og tilskud til befording ved deltagelse i erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse. Det forudsættes derudover i bestemmelsen, at der ikke for den indsatte er udgifter til befording i forbindelse med deltagelse i arbejdsmarkedsuddannelse.

Efter § 3 i den midlertidige bekendtgørelse afregnes undervisning i fængsler og arresthuse som virksomhedsforlagt undervisning og omfattes af § 13, stk. 2, i bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser m.v., hvorved kravet om begrænsning af afholdelse af arbejdsmarkedsuddannelsen inden for et godkendt geografisk dækningsområde ikke finder anvendelse på undervisning i fængsler og arresthuse. Det følger endvidere, at § 24, stk. 3, om udlicitering i bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser m.v. og § 19, stk. 5, 6 og 7, om tilskudsbetingelser i bekendtgørelse om åben uddannelse og tilskud til arbejdsmarkedsuddannelser m.v. ikke finder anvendelse på undervisning i fængsler og arresthuse.

Efter § 4, stk. 1, i den midlertidige bekendtgørelse bestemmer kriminalforsorgen, hvilke indsatte der vil kunne deltage i undervisning i fængsler og arresthuse.

Det fremgår endvidere af § 4, stk. 2, i den midlertidige bekendtgørelse, at § 16, stk. 1 og 7, om pligt til at optage ansøgere til arbejdsmarkedsuddannelse og individuel kompetencevurdering henholdsvis venteliste til uddannelsen i

bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser m.v. og § 9 om begrænsning af antal kursister af kapacitetsmæssige årsager i bekendtgørelse om åben uddannelse og tilskud til arbejdsmarkedsuddannelse m.v. ikke finder anvendelse på optagelse og henvendelser om optagelse til undervisningen.

Det følger endelig af § 4, stk. 3, i den midlertidige bekendtgørelse, at tilmelding af deltagerne foretages af kriminalforsorgen, dog således at § 12 om digital tilmelding i bekendtgørelse om åben uddannelse og tilskud til arbejdsmarkedsuddannelse m.v. ikke finder anvendelse på tilmeldingen.

Det følger af § 5 i den midlertidige bekendtgørelse, at en godkendt udbyder af arbejdsmarkedsuddannelse på begæring fra kriminalforsorgen i forbindelse med indgåelse af aftale om undervisning i fængsler og arresthuse skal vurdere, om det findes hensigtsmæssigt at lade en eller flere nærmere angivne af kriminalforsorgens ansatte, der opfylder betingelserne i § 14, stk. 2-5, om lærerkvalifikationer i bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser m.v., varetage undervisningen helt eller delvis, jf. § 14, stk. 1. Det har endvidere med bestemmelsens sidste pkt. været hensigten, at § 17, stk. 3, i bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser m.v. ikke finder anvendelse i denne forbindelse.

Efter § 6 i den midlertidige bekendtgørelse finder reglerne om markedsføring af og oplysning om undervisningen i § 19, stk. 1 og 2, i bekendtgørelse om arbejdsmarkedsuddannelser m.v. og § 19, stk. 1, nr. 7, i bekendtgørelse om åben uddannelse og tilskud til arbejdsmarkedsuddannelse m.v. ikke anvendelse på AMU-kurser i fængsler og arresthuse.

Det følger endelig af § 7 i den midlertidige bekendtgørelse, at Styrelsen for Undervisning og Kvalitet fører tilsyn efter aftale med kriminalforsorgen.

Bestemmelser og regler i lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v. og i lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v. samt i administrative forskrifter udstedt i medfør af disse love, som er fraveget under forsøgsordningen og den efterfølgende midlertidige ordning, omfatter således samlet set rammerne for markedsføring, almindelig adgang til uddannelserne, lærerkvalifikationer, pligt til annoncering, betingelserne for tilskud og deltagerbetaling. Som følge af de praktiske omstændigheder, hvorunder undervisningen i fængsler og arresthus finder sted, er det ikke muligt at lade de almindeligt gældende regler om disse forhold for arbejdsmarkedsuddannelser finde anvendelse på undervisning i fængsler og arresthuse.

I praksis betyder ovenstående, at AMU-udbyderne under ordningen ikke skal markedsføre de AMU-kurser, der afholdes i fængslerne som led i ordningen. AMU-kurser, der afholdes for indsatte i fængsler, skal heller ikke annonceres på f.eks. efteruddannelse.dk. Ligeledes tillades det, som led i ordningen, at AMU-kurserne tilrettelægges og afholdes som lukkede hold, hvor der kun er adgang for indsatte i fængsler, og at kriminalforsorgens ansatte, der opfylder kravene til lærerkvalifikationer, varetager undervisningen.

Herudover er det under normale omstændigheder en tilskudsbetingelse for deltagelse i arbejdsmarkedsuddannelse, at den pågældende kursist eller den virksomhed, kursisten er ansat i, betaler deltagerbetaling. Kravet om deltagerbetaling for indsatte, der deltager i AMU-kurser, er fraveget under forsøgsordningen og den nuværende midlertidige ordning således, at deltagerbetalingen betales af kriminalforsorgen.

2.3.2. Justitsministeriets og Undervisningsministeriets overvejelser

Det fremgår af flerårsaftalen for kriminalforsorgens økonomi for 2013-2016, at muligheden for intern og ekstern fjernundervisning i lukkede fængsler skulle udvides og forbedres, og at der skulle skabes mulighed for, at indsatte kunne deltage i arbejdsmarkedsuddannelser (AMU) i åbne og lukkede fængsler samt udvalgte arresthuse.

Aftaleinitiativet blev udmøntet gennem en forsøgsordning, hvorefter indsatte pr. 1. januar 2013 fik mulighed for at deltage i arbejdsmarkedsuddannelser i fængsler og udvalgte arresthuse. Forsøgsordningen blev etableret via tekstanmærkning nr. 212 til § 20 på finansloven for finansåret 2013 og reguleret ved bekendtgørelse. Forsøgsordningen, der fra 1. januar 2014 blandt andet havde hjemmel i den forsøgsbestemmelse, der ved lov nr. 473 af 18. maj 2013 blev indsat som ny § 27 a i lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 226 af 4. november 2014, løb som udgangspunkt i perioden fra 1. januar 2013 til 31. december 2016.

Kriminalforsorgen har i september 2016 afgivet ”Evaluering af forsøgsordning om afholdelse af arbejdsmarkedsuddannelser for indsatte i fængsler og arresthuse”. Det fremgår af evalueringen, at ordningen har været et særdeles positivt tiltag, og evalueringen anbefaler, at ordningen fortsætter enten i form af en forlængelse af forsøgsordningen eller som et permanent tiltag. Det fremgår endvidere af evalueringen, at AMU i forsøgsperioden er blevet udbredt til alle fængsler og en del arresthuse.

Ordningen blev på denne baggrund forlænget midlertidigt for 2017 og 2018 via en tekstanmærkning til finansloven.

I forbindelse med den nye flerårsaftale for kriminalforsorgens økonomi for 2018-2021 er der endvidere truffet beslutning om at videreføre midler til en række initiativer fra den seneste flerårsaftaleperiode for 2013-2016. På den baggrund foreslår Justitsministeriet – efter drøftelse med Undervisningsministeriet – at den nuværende midlertidige ordning permanentgøres.

Ministerierne vurderer, at arbejdsmarkedsuddannelser udgør et attraktivt uddannelses tilbud for indsatte i fængsler og arresthuse på grund af de korte forløb (AMU-kurser strækker sig fra få dage til 6 ugers varighed) og det konkrete erhvervsfaglige indhold.

Ministerierne er endvidere af den opfattelse, at den gennemførte forsøgsordning har vist, at AMU-systemet er i stand til at bidrage til uddannelsesindsatsen for indsatte i fængsler og arresthuse og dermed til en forbedring af de indsattes muligheder for job eller videre uddannelse efter afsoning.

2.3.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås på den ovenfor anførte baggrund, herunder den positive evaluering af forsøgsordningen, at den nuværende midlertidige ordning vedrørende afholdelse af arbejdsmarkedsuddannelser i fængsler og arresthuse gøres permanent.

Kriminalforsorgen vil med en permanent ordning kunne indgå aftaler med en godkendt udbyder af AMU-kurser i fængsler og arresthuse, hvor alene de indsatte kan deltage. Det vil bero på aftalen, hvilke fængsler og arresthuse der er omfattet. Det vil være kriminalforsorgen, der bestemmer, hvilke indsatte der kan deltage i AMU-kurserne, og som tilmelder de indsatte dertil. For indsatte, der har påbegyndt et forløb, men ikke afsluttet dette før løsladelse, vil kriminalforsorgen kunne beslutte, at vedkommende kan færdiggøre den igangværende undervisning, der gennemføres i fængslet eller arresthuset.

AMU-kurser i fængsler og arresthuse vil som udgangspunkt være omfattet af de almindelige bestemmelser i lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v. om undervisningen m.v. Som følge af de særlige forhold, som er knyttet til afvikling og gennemførelse af AMU-kurser i fængsler og arresthuse, vil en

række bestemmelser, der ellers gælder for AMU-kurser med forslaget ikke finde anvendelse på undervisningen. Det drejer sig om rammerne for almindelig adgang til uddannelserne (§ 10 a, stk. 1, 3 og 4, i lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.), tilskud til kost og logi samt klage i denne anledning (§§ 21-24 og §§ 31-32 i lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.), at AMU-uddannelse ikke kan forbeholdes bestemte virksomheder eller lignende (§ 3, stk. 6, i lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v.) samt pligt til annoncering/markedsføring (§ 3, stk. 8, i lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v.).

Derudover er det under den foreslåede permanente ordning hensigten at fravige en række regler i administrative forskrifter udstedt i medfør af lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v. og lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) mv., i det omfang det som følge af de praktiske omstændigheder, hvorunder undervisningen i fængsler og arresthuse finder sted, ikke er muligt at lade de almindeligt gældende regler finde anvendelse på denne undervisningsform.

Særligt med hensyn til de regler, der er fastsat i medfør af lov om arbejdsmarkedsuddannelser bemærkes, at der vil kunne være særlige behov, hvorfor undervisningsministeren efter forhandling med justitsministeren og efter udtalelse fra Rådet for Voksen- og Efteruddannelse vil kunne fastsætte nærmere regler om undervisningen, herunder om tilrettelæggelse og varetagelse af undervisningen, undervisningstid, visitation og tilmelding til uddannelsen samt administration af ordningen i øvrigt.

Forslaget indebærer endvidere, at AMU-kurser i fængsler og arresthuse finansieres af kriminalforsorgen og således er vederlagsfri for de indsatte.

Den foreslåede permanente ordning vil dermed i alt væsentlig svare til, hvad der gjaldt efter forsøgsordningen, og som gælder efter den nuværende midlertidige ordning.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 2, nr. 1-3, og § 3, nr. 1-2, og bemærkningerne hertil.

2.4. Alkoholtest af indsatte i kriminalforsorgens institutioner

2.4.1. Gældende ret

2.4.1.1. Efter straffuldbydelseslovens § 60, stk. 1, kan Direktoratet for Kriminalforsorgen og kriminalforsorgsområdet uden retskendelse undersøge, hvilke effekter en indsat har i sin besiddelse i sit opholdsrum eller på sin person, hvis en sådan undersøgelse er nødvendig for at sikre, at ordensbestemmelser overholdes, eller sikkerhedshensyn iagttages.

Endvidere kan kriminalforsorgsområdet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn træffe bestemmelse om en nærmere undersøgelse af den indsatte person, hvis der er bestemte grunde til at antage, at den indsatte er i uretmæssig besiddelse af effekter, jf. straffuldbydelseslovens § 60, stk. 3. Undersøgelse må dog ikke gennemføres, hvis det efter indgrebets formål og den krænkelse og det ubehag, som indgrebet må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb, jf. § 60, stk. 4.

Efter straffuldbydelseslovens § 60, stk. 5, skal undersøgelse foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader. Undersøgelse, der indebærer afklædning, må kun foretages og overværes af personer af samme køn som den indsatte, jf. § 60, stk. 6. Dette gælder dog ikke for sundhedspersonale.

Bestemmelsen blev indført ved lov nr. 432 af 31. maj 2000 om fuldbyrdelse af straf m.v.

Det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. Folketingstidende 1999-2000 (1. samling), tillæg A, side 3708, at der med udtrykket »nærmere undersøgelse af den indsatte person« i § 60, stk. 3, sigtes til indgreb, hvor beføling af legemet er et led i selve undersøgelsen. Der tænkes bl.a. på ydre undersøgelser, der består i en beføling af legemets overflade, f.eks. for at finde kapsler skjult under huden, udtagelse af blodprøver og ultralyds- og røntgenundersøgelser. Der tænkes endvidere på undersøgelse af legemets hulrum og andre undersøgelser af legemets indre, f.eks. rectoskopi og gynækologisk undersøgelse.

Straffuldbydelseslovens bestemmelser om undersøgelse af den indsatte person og opholdsrum suppleres af en række administrative forskrifter, som findes i bekendtgørelse nr. 1110 af 17. august 2016 om undersøgelse af indsatte person og opholdsrum i kriminalforsorgens institutioner (undersøgelsesbekendtgørelsen) og vejledning nr. 9818 af 18. august 2016 om undersøgelse af indsatte person og opholdsrum i kriminalforsorgens institutioner (undersøgelsesvejledningen).

2.4.1.2. Efter straffuldbyrdelseslovens § 60 a, stk. 1, kan kriminalforsorgsområdet træffe bestemmelse om, at en indsat skal afgive urinprøve med henblik på at undersøge for eventuel indtagelse af euforiserende stoffer eller andre stoffer, der er forbudt efter den almindelige lovgivning, selv om der ikke er konkret mistanke om, at de pågældende har indtaget euforiserende stoffer.

Der kan træffes bestemmelse om, at en større kreds af indsatte skal afgive urinprøve, f.eks. således at samtlige indsatte på en eller flere afdelinger pålægges at afgive urinprøve, jf. pkt. 10 i undersøgelsesvejledningen.

2.4.1.3. Der er ikke efter de gældende regler i straffuldbyrdelsesloven tilsvarende mulighed for at foretage alkoholtest ved udåndingsprøve hos indsatte i kriminalforsorgens institutioner.

Det er dog muligt at fastsætte vilkår om, at den indsatte medvirker til en alkoholtest i forbindelse med udgang, jf. straffuldbyrdelseslovens § 48, stk. 2, og udgangsbekendtgørelsens § 12, stk. 1, nr. 2, der giver mulighed for fastsættelse af de vilkår, der konkret findes formålstjenlige.

Endvidere kan kriminalforsorgsområdet beslutte, at sådan undersøgelse skal foretages ved den indsattes tilbagekomst fra udgang, hvis omstændighederne i det enkelte tilfælde taler derfor, jf. udgangsbekendtgørelsens § 12, stk. 4. Den indsatte er ikke forpligtet til at deltage i en sådan undersøgelse, men nægtelse heraf kan få betydning for spørgsmålet om tilladelse til senere udgang, idet nægtelsen i et vist omfang vil kunne tillægges processuel skadevirkning.

2.4.1.4. Straffuldbyrdelseslovens §§ 67-72 indeholder regler om anvendelse af disciplinærstraf over for afsonere i kriminalforsorgens institutioner. Reglerne finder anvendelse for afsonere uanset alder.

Efter § 67 kan en indsat af kriminalforsorgsområderne ikendes disciplinærstraf ved manglende efterkommelse af personalets anvisninger, udeblivelse, undvigelse eller forsøg herpå, tilsidesættelse af beskæftigelsespligten, nægtelse af afgivelse af urinprøve, indtagelse af alkohol, euforiserende stoffer mv., overtrædelse af de regler eller anvisninger, der gælder for rygning i institutionen, overtrædelse af straffelovgivningen, når overtrædelsen samtidig indebærer en selvstændig krænkelse af orden eller sikkerhed i institutionen, overtrædelse af regler fastsat af justitsministeren, når det i reglerne er bestemt, at overtrædelse kan medføre disciplinærstraf, samt overtrædelse af

regler fastsat af kriminalforsorgen, når det i reglerne er bestemt, at overtrædelse kan medføre disciplinærstraf.

Der er således efter bestemmelsen bl.a. mulighed for at ikende disciplinærstraf ved nægtelse af afgivelse af urinprøve, jf. § 67, nr. 4, men ikke ved nægtelse af afgivelse af udåndingsprøve.

Efter § 68, stk. 1, kan der som disciplinærstraf anvendes advarsel, bøde og strafcelle.

Strafcelle kan dog kun anvendes for visse nærmere opregnede forhold eller forsøg herpå samt andre grove eller oftere gentagne forseelser, jf. § 68, stk. 2. Det følger af § 68, stk. 2, nr. 3, at strafcelle kan anvendes ved nægtelse af afgivelse af urinprøve efter § 60 a.

Disciplinærstraf i form af bøde og strafcelle kan ikendes i forening, jf. § 68, stk. 3.

Det følger af § 68, stk. 4, at fuldbyrdelse af disciplinærstraf helt eller delvist kan undlades på betingelse af, at den indsatte i en bestemt periode ikke begår strafbart forhold eller en ny disciplinær forseelse.

2.4.2. Justitsministeriets overvejelser

Som det fremgår ovenfor, jf. pkt. 2.4.1.2., er det efter de gældende regler muligt at foretage stikprøvevis urinprøvekontrol hos indsatte i kriminalforsorgens institutioner. Der er imidlertid ikke efter de gældende regler tilsvarende mulighed for at foretage alkoholtest ved udåndingsprøve hos indsatte i kriminalforsorgens institutioner.

Indtagelse af alkohol har en negativ indvirkning på det sociale klima i kriminalforsorgens institutioner og er medvirkende årsag til, at der forekommer vold og trusler mod personale og blandt indsatte.

For at imødegå ulovlig indsmugling og indtagelse af alkohol samt de uheldige følgevirkninger heraf er der efter Justitsministeriets opfattelse behov for en forstærket kontrol for alkoholindtag i kriminalforsorgens institutioner. Justitsministeriet finder i den forbindelse, at kriminalforsorgen bør have mulighed for at foretage alkoholtest i form af udåndingsprøver, både ved konkret mistanke om alkoholindtag og på stikprøvebasis.

Udåndingsprøver er en velegnet og gennemprøvet metode til at påvise indtagelse af alkohol, og en generel adgang til at foretage stikprøvekontrol vil efter Justitsministeriets opfattelse give mulighed for mere effektivt at gribe ind over for de indsattes indsmugling og indtagelse af alkohol. Dette vil medvirke til, at vold og trusler mod personale og mellem indsatte samt andre ulovlige forhold, der er uforenelige med straffuldbyrdelsen, reduceres. Samtidig vil stikprøvekontroller kunne give kriminalforsorgen et overblik over omfanget af indtag af alkohol og bidrage til at belyse omfanget af indsmuglingen af alkohol i institutionerne, således at det bliver muligt at målrette indsatsen mod de ulovlige aktiviteter.

Justitsministeriet finder under hensyntagen til formålet med den foreslåede bestemmelse, at der – på samme måde som det i dag gælder for urinprøvekontrol, jf. pkt. 2.4.1.2 – er behov for at sikre effekten af den foreslåede nye kontrolmulighed ved, at kriminalforsorgens institutioner får mulighed for at pålægge sanktioner, hvis de indsatte nægter at medvirke til en udåndingsprøvekontrol.

2.4.3. Den foreslåede ordning

2.4.3.1. Det foreslås, at straffuldbyrdelseslovens § 60 a, stk. 1, ændres, således at bestemmelsen udvides til også at omfatte udåndingsprøve i forbindelse med kontrol for alkoholindtag.

Bestemmelsen vil herefter både give mulighed for, at kriminalforsorgsområdet kan træffe bestemmelse om, at en indsat skal afgive urinprøve med henblik på at undersøge for eventuel indtagelse af euforiserende stoffer eller andre stoffer, der er forbudt efter den almindelige lovgivning, og om afgivelse af udåndingsprøve i forbindelse med kontrol for alkoholindtag.

Det forudsættes, at både udåndingsprøve og urinprøve vil kunne foretages, uanset om der foreligger en konkret mistanke om indtag af alkohol og euforiserende stoffer mv., dvs. også i form af stikprøver.

Den foreslåede ændring af bestemmelsen vil også kunne anvendes over for en større kreds af indsatte, f.eks. således at samtlige indsatte på en eller flere afdelinger pålægges at afgive udåndingsprøve.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 3, og bemærkningerne hertil.

2.4.3.2. Straffuldbyrdelseslovens § 60 a, stk. 2, fastslår, at § 60, stk. 5 og 6, finder tilsvarende anvendelse på indgreb efter § 60 a.

Skånsomhedsprincippet, der følger af § 60, stk. 5, vil således også gælde for udåndingsprøve i forbindelse med alkoholkontrol. Dette betyder bl.a., at der ved afgivelsen af udåndingsprøve ikke bør være andre indsatte til stede. Det forudsættes endvidere i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper, at udåndingsprøve alene kan afkræves, hvis dette er rimeligt begrundet i saglige hensyn.

Reglen i § 60, stk. 6, vedrører kun undersøgelse, der indebærer afklædning, og henvisningen hertil har dermed ingen betydning for udåndingsprøve.

2.4.3.3. Det foreslås, at de nærmere retningslinjer for gennemførelsen af alkoholtest ved udåndingsprøve fastsættes i administrative forskrifter. Dette svarer til den gældende ordning i medfør af § 60 a i straffuldbyrdelsesloven om afgivelse af urinprøve med henblik på at undersøge for eventuel indtagelse af euforiserende stoffer eller andre stoffer, der er forbudt efter den almindelige lovgivning, jf. stk. 1.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 4, og bemærkningerne hertil.

2.4.3.4. Justitsministeriet finder under hensyntagen til formålet med den foreslåede bestemmelse, at der – på samme måde som det i dag gælder for urinprøvekontrol – er behov for at sikre effekten af den foreslåede nye kontrolmulighed ved, at kriminalforsorgen får mulighed for at pålægge sanktioner, hvis de indsatte nægter at medvirke til en udåndingsprøvekontrol. I modsat fald vil bestemmelsen formentlig kun få begrænset effekt.

Det foreslås derfor, at det i straffuldbyrdelseslovens § 67 om disciplinærstraf tilføjes, at nægtelse af afgivelse af udåndingsprøve efter den foreslåede ændring af bestemmelsen skal kunne medføre disciplinærstraf.

Det foreslås endvidere, at der i straffuldbyrdelseslovens § 68 skabes hjemmel til at anvende strafcelle som disciplinærstraf for nægtelse af afgivelse af udåndingsprøve. Formålet hermed er at sikre, at der kan anvendes den samme sanktion ved nægtelse af afgivelse af udåndingsprøve, som den pågældende ville få ved afgivelse af en positiv udåndingsprøve på baggrund af hvilken, der kan bevises indtagelse af alkohol. Det skal således ikke være muligt at undgå en disciplinærstraf i form af strafcelle ved at nægte at medvirke til afgivelse af en udåndingsprøve.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 5 og 6, og bemærkningerne hertil.

2.4.4. Forholdet til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention

Efter EMRK artikel 8, stk. 1, har enhver har til respekt for bl.a. sit privatliv. Ingen offentlig myndighed må gøre indgreb i udøvelsen af denne ret, medmindre det sker i overensstemmelse med loven og er nødvendigt i et demokratisk samfund (proportionalt) af hensyn til bl.a. at forebygge uro eller forbrydelse eller for at beskytte andres rettigheder og friheder, jf. artikel 8, stk. 2.

Efter praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol skal en foranstaltning, der retter sig mod privatlivet, have et vist minimum af intensitet for at udgøre et indgreb i artikel 8.

Beskyttelsen af privatlivet omfatter bl.a. en persons fysiske integritet. At være underlagt en pligt som indsat til at afgive udåndingsprøve og i den forbindelse at kunne ifalde disciplinæransvar ved nægtelse af at medvirke til prøven, herunder med mulighed for anvendelse af strafcelle, udgør efter Justitsministeriets opfattelse et indgreb i retten til privatliv.

Formålet med den foreslåede ændring af straffuldbyrdslovens § 60 a, stk. 1, er at forstærke kontrollen med ulovlig indsmugling og indtag af alkohol. Denne forstærkede kontrolindsats sigter mod at undgå en række uhenigtsmæssige følgevirkninger af indtag af alkohol, der er uforenelige med straffuldbyrdsloven, herunder en atmosfære præget af vold og trusler mod personale og blandt de indsatte. Den foreslåede ændring varetager således hensynene til at forebygge uro eller forbrydelse og til at beskytte andres rettigheder og friheder.

Indgrebet er efter Justitsministeriets opfattelse proportionalt.

Justitsministeriet har herved navnlig lagt vægt på, at det ikke er tilladt at indtage alkohol som indsat, og at overtrædelse af dette forbud er forbundet med disciplinærstraf. Ministeriet har endvidere lagt vægt på, at ordning har til formål at styrke kontrollen med ulovlig indsmugling og indtagelse af alkohol, der som nævnt ovenfor kan have en række uheldige følgevirkninger. Brug af udåndingsprøver må endvidere anses for et velegnet og effektivt

middel til at konstatere, om indsatte har indtaget alkohol, og dermed til at varetage hensynene bag ordningen.

Det er også tillagt vægt, at der er tale om et relativt begrænset indgreb i den indsattes ret til privatliv, og at udåndingsprøven skal foretages efter skånsomhedsprincippet i straffuldbyrdelseslovens § 60, stk. 5, hvilket indebærer, at der ved afgivelsen af udåndingsprøve ikke bør være andre indsatte til stede. Desuden kan udåndingsprøve efter almindelige forvaltningsretlige principper alene afkræves, hvis dette er rimeligt begrundet i saglige hensyn.

Justitsministeriet vurderer på den baggrund, at ordningen kan gennemføres inden for rammerne af EMRK artikel 8.

2.5. Udvidelse af adgangen til konfiskation i kriminalforsorgens institutioner

2.5.1. Gældende ret

2.5.1.1. Straffuldbyrdelseslovens § 73 indeholder regler om konfiskation af genstande og penge hos afsonere i kriminalforsorgens institutioner.

Straffuldbyrdelseslovens regler om konfiskation finder anvendelse ved siden af de almindelige regler om konfiskation i anledning af strafbart forhold, som findes i straffelovens §§ 75-77 a.

Det følger af straffuldbyrdelseslovens § 73, stk. 1, at kriminalforsorgens institutioner kan træffe bestemmelse om konfiskation, når genstande og penge er ulovligt indført, erhvervet eller tilvirket i institutionen. Det gælder dog ikke, hvis de tilhører nogen, der ikke er ansvarlig for det ulovlige forhold.

§ 73, stk. 2 og 3, indeholder regler om konfiskation af genstande og penge, der søges indsmuglet til indsatte, eller som findes på institutionens område, uden at det kan fastslås, hvem de tilhører.

Ved § 73, stk. 4, er justitsministeren desuden bemyndiget til at fastsætte regler om behandlingen af sager om konfiskation. Bemyndigelsen er udnyttet til udstedelse af bekendtgørelse nr. 430 af 9. april 2015 om behandlingen af sager om konfiskation i kriminalforsorgens institutioner (konfiskationsbekendtgørelsen), som bl.a. indeholder regler om adgangen til at påklage visse afgørelser om konfiskation til Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Herudover følger det af straffuldbyrdelseslovens § 112, nr. 4, at endelige administrative afgørelser om konfiskation efter straffuldbyrdelseslovens § 73 af den dømte kan kræves indbragt til prøvelse for retten, hvis der er tale om konfiskation af genstande eller penge, hvis værdi overstiger det almindelige vederlag, der udbetales indsatte for en uges beskæftigelse.

Spørgsmålet om, hvilke genstande og pengebeløb en indsat kan medtage, besidde og råde over i kriminalforsorgens institutioner, er reguleret af straffuldbyrdelseslovens § 36 og regler udstedt i medfør heraf.

Det følger af § 36, stk. 1, at en indsat har ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen, medmindre dette er uforeneligt med ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn.

Efter § 36, stk. 2 og 3, fastsætter justitsministeren regler om begrænsninger i indsattes ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande og penge i institutionen. Denne bemyndigelse er udnyttet til udstedelse af bekendtgørelse nr. 1153 af 27. oktober 2017 om indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over egne genstande m.v. og penge i kriminalforsorgens institutioner (genstandsbekendtgørelsen).

Genstandsbekendtgørelsens kapitel 2 indeholder nærmere regler om, hvilke genstande indsatte ikke må medtage, besidde eller råde over i kriminalforsorgens fængsler og arresthuse.

Særligt i forhold til røgtobak, rygeremedier og genstande til brug for fremstilling af cigaretter følger det af genstandsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 16, at indsatte ikke må medtage, besidde eller råde over disse genstande, såfremt besiddelsen mv. finder sted i eget eller andre indsattes opholdsrum. Dette betyder, at tobak mv. ikke kan konfiskeres efter reglerne i straffuldbyrdelseslovens § 73, idet der ikke generelt er forbud mod at medtage, besidde eller råde over tobak mv. i kriminalforsorgens *institutioner*, men alene i de indsattes *opholdsrum* (cellerne).

Genstande, der i øvrigt besiddes i strid med reglerne i genstandsbekendtgørelsen eller regler udstedt i medfør af denne bekendtgørelse (f.eks. tobak mv., der besiddes i eget eller andre indsattes opholdsrum), kan inddrages med henblik på udlevering ved løsladelsen, jf. genstandsbekendtgørelsens § 35.

Reglerne i straffuldbyrdelseslovens § 73 finder alene anvendelse for afsonere i kriminalforsorgens institutioner, men ikke for varetægtsarrestanter.

2.5.1.2. De overordnede rammer for behandlingen af varetægtsarrestanter er fastlagt i retsplejelovens kapitel 70.

Det følger af § 770, at en varetægtsarrestant alene er undergivet de indskrænkninger, som er nødvendige til sikring af varetægtsfængslingens øjemed eller opretholdelse af orden og sikkerhed i varetægtsfængslet.

Det følger endvidere af § 776, at justitsministeren fastsætter nærmere regler om behandlingen af varetægtsarrestanter, og at justitsministeren i den forbindelse bl.a. kan fastsætte regler om klageadgang, om særlige rettigheder for varetægtsarrestanter, der er isoleret efter rettens bestemmelse, og om den bistand, der ydes for at begrænse de erhvervsmæssige, sociale og personlige ulemper, der følger af varetægten. Bemyndigelsen er udnyttet til udstedelse af bekendtgørelse nr. 1037 af 23. juni 2016 om ophold i varetægt (varetægtsbekendtgørelsen).

Det fremgår af varetægtsbekendtgørelsens § 26, at en varetægtsarrestant har ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande og penge i institutionen efter reglerne i genstandsbekendtgørelsen. Endvidere følger det af genstandsbekendtgørelsens § 1, stk. 3, at reglerne i straffuldbyrdelseslovens § 36 også finder tilsvarende anvendelse for varetægtsarrestanter.

Genstandsbekendtgørelsens regler om, hvilke genstande en indsat ikke må medtage, besidde eller råde over i institutionen, omfatter således både afsonere og varetægtsarrestanter. Dette gælder også for forbuddet mod tobak mv. i de indsattes opholdsrum, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 16.

Reglerne om konfiskation i straffuldbyrdelseslovens § 73 finder derimod ikke anvendelse for varetægtsarrestanter. Tværtimod følger det af varetægtsbekendtgørelsens § 91, stk. 1, at konfiskation hos en varetægtsarrestant alene kan ske, hvis arrestanten afgiver erklæring om udenretlig vedtagelse af konfiskation efter reglerne i bekendtgørelse om udenretlig vedtagelse af konfiskation. Sager om konfiskation hos varetægtsarrestanter behandles efter reglerne i konfiskationsbekendtgørelsen, jf. varetægtsbekendtgørelsens § 91, stk. 2. Jf. herom nærmere ovenfor i pkt. 2.5.1.1.

I øvrigt er adgangen til at foretage konfiskation hos varetægtsarrestanter reguleret af de almindelige regler i straffelovens §§ 75-77 a, som alene vedrører konfiskation i anledning af strafbart forhold.

Reglerne i genstandsbekendtgørelsens § 35 om inddragelse af genstande og penge finder dog også anvendelse for varetægtsarrestanter, hvilket indebærer, at genstande, der besiddes i strid med reglerne i genstandsbekendtgørelsen eller regler udstedt i medfør af denne bekendtgørelse, herunder tobak, kan inddrages med henblik på udlevering ved løsladelsen.

2.5.2. Justitsministeriets overvejelser

Efter de gældende regler er der alene mulighed for at foretage konfiskation hos afsonere i kriminalforsorgens institutioner, når genstande og penge er ulovligt indført, erhvervet eller tilvirket i institutionen.

Der kan derimod ikke ske konfiskation af genstande eller penge, som afsoneren lovligt har indført, erhvervet eller tilvirket i institutionen, selv om den pågældende efterfølgende har medtaget, besiddet eller rådet over genstandene eller pengene i strid med regler eller anvisninger for ophold i institutionen.

Dette betyder i praksis, at der ikke kan ske konfiskation af røgtobak, ryge-remedier og genstande til brug for fremstilling af cigaretter, som afsoneren har medtaget, besiddet eller rådet over i sit eget eller andre indsattes opholdsrum i strid med rygeforbuddet i kriminalforsorgens institutioner. Tobak mv. kan således alene inddrages med henblik på udlevering ved løsladelsen.

Efter Justitsministeriets opfattelse bør kriminalforsorgen ikke være forpligtet til at opbevare tobak mv. for personer, der har overtrådt reglerne i institutionen, dels fordi det pålægger kriminalforsorgen en betydelig byrde i forhold til opbevaring og registrering af inddragne genstande, dels fordi en sådan midlertidig inddragelse må antages at have en begrænset præventiv og pønalt effekt sammenlignet med konfiskation.

Justitsministeriet finder endvidere, at de samme hensyn gør sig gældende for varetægtsarrestanter, hvorfor der også for disse bør være mulighed for at foretage konfiskation af genstande og penge, som arrestanten medtager, besidder eller råder over i strid med regler eller anvisninger for ophold i institutionen.

2.5.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at det i straffuldbyrdelseslovens § 73, stk. 1 (i et nyt 2. pkt.), tilføjes, at reglerne om, at der kan ske konfiskation af genstande og penge, der er ulovligt indført, erhvervet eller tilvirket i institutionen, også gælder for genstande og penge, der i øvrigt er medtaget, besiddet eller rådet over i strid med regler eller anvisninger for ophold i institutionen.

Samtidig foreslås det, at undtagelsesbestemmelsen i § 73, stk. 1, 2. pkt. (der bliver 3. pkt.) ændres, således at der både henvises til 1. pkt. og det nye 2. pkt., hvilket vil betyde, at reglerne om konfiskation af genstande og penge ikke skal finde anvendelse, hvis de tilhører nogen, der ikke er ansvarlig for det ulovlige forhold, uanset om genstandene eller pengene er ulovligt indført, erhvervet eller tilvirket i institutionen, eller om de i øvrigt er medtaget, besiddet eller rådet over i strid med regler eller anvisninger for ophold i institutionen.

Hensigten hermed er at udvide kriminalforsorgens adgang til at foretage konfiskation hos afsonere i fængsler og arresthuse til også at omfatte genstande og penge, som afsoneren lovligt har indført, erhvervet eller tilvirket i institutionen, men som den pågældende efterfølgende har medtaget, besiddet eller rådet over i strid med regler eller anvisninger for ophold i institutionen (f.eks. hvor den indsatte har besiddet tobak mv. i eget eller andre indsattes opholdsrum).

Ændringen vil på nuværende tidspunkt være særligt relevant i forhold til konfiskation af røgtobak, rygeremedier og genstande til brug for fremstilling af cigaretter. Reglerne kan imidlertid også tænkes anvendt i forhold til andre genstande eller penge, der ikke er omfattet af et generelt forbud i institutionen, men som afsoneren medtager, besidder eller råder over i strid med regler eller anvisninger for ophold i institutionen.

For så vidt angår varetægtsarrestanter foreslås det, at det i retsplejelovens § 776 præciseres, at justitsministerens bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om behandlingen af varetægtsarrestanter også indebærer, at justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om kriminalforsorgens adgang til at foretage konfiskation af genstande og penge hos varetægtsarrestanter, når genstandene eller pengene er ulovligt indført, erhvervet eller tilvirket i institutionen eller i øvrigt er medtaget, besiddet eller rådet over i strid med regler eller anvisninger for ophold i institutionen.

Bemyndigelsen forudsættes udnyttet til at indføre regler om konfiskation hos varetægtsarrestanter i lighed med reglerne for afsonere, idet der dog kan være behov for mindre variationer mellem ordningerne som følge af varetægtsfængslingens karakter.

2.6. Øvrige ændringer

2.6.1. Gældende ret

Det følger af retsplejelovens § 997, stk. 1, at politidirektøren drager omsorg for straffedommes fuldbyrdelse såvel i henseende til straf som i henseende til dommens øvrige bestemmelser, derunder erstatning til den skadelidte, for så vidt denne begærer det. Politidirektøren står herved under statsadvokatens overtilsyn. Bøder, sagsomkostninger og konfiskationsbeløb inddrives dog af restanceinddrivelsesmyndigheden.

Efter § 997, stk. 2, kan erstatning, der under straffesagen er tilkendt nogen, samt andre ydelser, der ved dommen er pålagt den skyldige, inddrives efter de i bogen om den borgerlige retspleje foreskrevne regler. Det følger derudover, at for konfiskation gælder endvidere reglerne i straffuldbyrdelseslovens § 90, stk. 2 og 3, § 91, stk. 2 og 3, § 92 og § 111, stk. 2 og 3.

Efter § 997, stk. 3, kan der i domme, hvorved nogen tilholdes at opfylde en forpligtelse mod det offentlige, som tvangsmiddel fastsættes en fortløbende bøde, der tilfalder statskassen. Det følger derudover af bestemmelsen, at straffuldbyrdelseslovens § 90, stk. 4, finder tilsvarende anvendelse.

Straffuldbyrdelseslovens § 90, stk. 4, blev ophævet ved lov nr. 739 af 25. juni 2014 om ændring af straffeloven, lov om fuldbyrdelse af straf m.v., retsplejeloven og lov om Offerfonden (Reorganisering af kriminalforsorgen, herunder begrænsning af klageadgangen). Den tidligere gældende bestemmelse indebar, at der ikke var adgang til at påklage politiets afgørelser om henstand med eller afdragsvis betaling af bøder.

Ved samme lov blev der indsat en bestemmelse i straffuldbyrdelseslovens § 111, stk. 2, hvorefter afgørelser, der træffes i henhold til loven af andre myndigheder end kriminalforsorgens myndigheder, ikke kan påklages til højere administrativ myndighed, medmindre justitsministeren i medfør af § 111, stk. 3, har fastsat regler om klageadgang til Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Bestemmelsen i § 111, stk. 2, indebærer bl.a., at der ikke er adgang til at påklage politiets afgørelser efter § 90, stk. 2, om henstand med eller afdragsvis betaling af bøder. Det svarer til, hvad der gjaldt efter den tidligere bestemmelse i § 90, stk. 4, som derfor blev ophævet, idet denne bestemmelse blev overflødig ved indførelsen af § 111, stk. 2. Disse ændringer trådte i kraft den 6. maj 2015. Der henvises til Folketingstidende 2013-14 (2. samling), A, L 190 som fremsat, side 30.

2.6.2. Justitsministeriets overvejelser

Som det fremgår ovenfor, jf. pkt. 2.6.1., blev straffuldbyrdelseslovens § 90, stk. 4, ophævet ved lov nr. 739 af 25. juni 2014, idet bestemmelsen blev overflødig ved indførelsen af nye regler om klageadgang i lovens § 111, stk. 2.

Efter vedtagelsen af lov nr. 739 af 25. juni 2014 blev det konstateret, at bestemmelsen i retsplejelovens § 997, stk. 3, 2. pkt., som henviser til den nu ophævede bestemmelse i straffuldbyrdelseslovens § 90, stk. 4, ved en fejl ikke var blevet ophævet.

2.6.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at retsplejelovens § 997, stk. 3, 2. pkt., ophæves.

Ændringen er en konsekvens af, at adgangen til at klage over politiets afgørelser nu er reguleret i straffuldbyrdelseslovens § 111, stk. 2, i stedet for § 90, stk. 4.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 4, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

3. Ligestillingsmæssige konsekvenser

Med lovforslaget foreslås det at permanentgøre de indsattes mulighed for at deltage i arbejdsmarkedsuddannelser i fængsler og udvalgte arresthuse. Lovforslaget er umiddelbart kønsneutralt, idet den foreslåede permanente ordning med mulighed for at afholde AMU-kurser for indsatte i fængsler og arresthuse gælder lige for kvinder og mænd. Lovforslaget vil imidlertid efter Undervisningsministeriets opfattelse kunne have positive ligestillingsmæssige konsekvenser for mænd, som udgør mere end 90 pct. af de ind-

satte. Lovforslaget vil kunne medvirke til at løfte mænds uddannelsesniveau.

Lovforslaget har i øvrigt ikke ligestillingsmæssige konsekvenser af betydning.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Med lovforslaget foreslås det at permanentgøre de indsattes mulighed for at deltage i arbejdsmarkedsuddannelser i fængsler og udvalgte arresthuse. Undervisningsministeriet får af kriminalforsorgen refunderet taxametertilskud, der er udbetalt vedrørende afholdelse af arbejdsmarkedsuddannelser i fængsler. Kriminalforsorgen betaler endvidere den deltagerbetaling, som institutionen opkræver. Udgifterne forventes at beløbe sig til 4 mio. kr. årligt, som finansieres af kriminalforsorgen.

Lovforslaget har i øvrigt ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige af betydning. Det bemærkes, at anvendelsen af den i § 1, nr. 1, nævnte bemyndigelse for justitsministeren til at fastsætte nærmere regler om tvungen opsporing vil føre til en besparelse for kriminalforsorgen og politiet. Omfanget af besparelsen kan ikke opgøres nærmere, da det vil afhænge af ordningens konkrete udformning.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

7. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslaget har i perioden fra den 26. januar 2018 til den 23. februar 2018 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Advokatrådet, AOF Danmark, Amnesty International, Beskæftigelsesministeriet, Bestyrelsesforeningen for professionshøjskoler, Bestyrelsesforeningen for social- og sundhedsskoler, Bestyrelsesforeningen for VUC, Børne- og Socialministeriet, Daghøjskoleforeningen, Danmarks Evalueringsinstitut Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Folkeoplysnings Samråd, Dansk Industri, Dansk Metal, Dansk Oplysnings Forbund, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Danske Erhvervsskoler og Gymnasier – lederne, Danske Erhvervsskoler og Gymnasier – bestyrelserne, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Danske SOSU-skoler, Data-tilsynet, De Danske Sprogcentre, Den Danske Dommerforening, Det Centrale Handicap Råd, Det Kriminalpræventive Råd, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Erhvervsministeriet, Fagligt Fælles Forbund – 3F, Finansministeriet, FOA – Fag og arbejde, Folkeligt Oplysnings Forbund, Foreningen af Fængselsinspektører og Viceinspektører, Foreningen af Institutionschefer og Områdechefer m.fl., Foreningen af Ledere ved Danskuddannelserne, Foreningen af Offentlige Anklagere, Foreningen af Statsadvokater, Foreningen for Private Uddannelsesudbydere i Danmark, Forstanderkredsen for Produktionsskoler og Produktionshøjskoler, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Fængselsforbundet, Handelsskolernes Lærerforening, HK Danmark, HK - Landsklubben Danmarks Domstole, HK - Landsklubben for Kriminalforsorgen, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, Kommunernes Landsforening, Kriminalforsorgsforeningen, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen KRIM, Landsklubben af Socialrådgivere ansat i Kriminalforsorgen, Landsorganisationen i Danmark, Lederforeningen for VUC, Ledernes Hovedorganisation, Liberalt Oplysningsforbund, Politidirektørforeningen, Politiforbundet i Danmark, Procesbevillingsnævnet, Produktionsskoleforeningen, Professionshøjskolernes Rektorkollegium, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Rigsrevisionen, Rådet for Socialt Udsatte, Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser (REU), Rådet for Erhvervsakademiuddannelser og Professionsbacheloruddannelser, Rådet for Voksen- og Efteruddannelse (VEU-rådet), Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, Uddannelsesforbundet, Uddannelses- og Forskningsministeriet, Udlændinge- og Integrationsministeriet, Undervisningsministeriet, samtlige byretter, Vestre Landsret og Østre Landsret.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/Min-dreudgifter	Negative konsekvenser/Merudgif-
--	---------------------------------------	---------------------------------

	(hvis ja, angiv omfang)	ter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen af betydning	Ingen af betydning Undervisningsministeriet får af kriminalforsorgen refunderet taxameter-tilskud, der er udbetalt vedrørende afholdelse af arbejdsmarkedsuddannelser i fængsler. Kriminalforsorgen betaler endvidere den deltagerbetaling, som institutionen opkræver. Udgifterne forventes at beløbe sig til 4 mio. kr. årligt, som finansieres af kriminalforsorgen.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen

Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	
Overimplementering af EU-retlige minimumsregler (sæt kryds)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Indsatte, der afsoner fængselsstraf eller forvaring i kriminalforsorgens institutioner, skal efter den gældende bestemmelse i straffuldbyrdslovens § 42, stk. 1, have udbetalt vederlag for deres beskæftigelse, men skal selv afholde nogle udgifter i forbindelse med udgang, ligesom udvisningsdømte selv skal afholde udgifter til hjemtransport i forbindelse med udsendelsen.

Aftaleparterne bag flerårsaftalen for kriminalforsorgen er enige om, at kriminalforsorgen fremover skal opspare 15 pct. af de indsattes beskæftigelsesvederlag som en tvungen opsparing med henblik på at sikre, at de indsatte har midler til at betale de udgifter, som de selv skal dække eksempelvis i forbindelse med udgang eller løsladelse.

Med forslaget indsættes der i straffuldbyrdslovens § 42, stk. 4, en ny bestemmelse, hvorefter kriminalforsorgsområdet opsparer en andel af vederlaget efter stk. 1, der udbetales til den indsatte senest i forbindelse med løsladelsen, for udvisningsdømte dog senest i forbindelse med hjemrejsen. Udgifter, som den indsatte skal afholde i forbindelse med udgang og løsladelse, modregnes i det opsparede beløb, hvis den indsatte ikke selv afholder udgifterne.

Det foreslås endvidere, at justitsministeren bemyndiges til at fastsætte regler om den foreslåede ordnings nærmere udformning.

Den foreslåede bemyndigelse tænkes udnyttet til administrativt at fastsætte, at kriminalforsorgsområdet opsparer 15 pct. af de indsattes beskæftigelsesvederlag, der udbetales til den indsatte senest i forbindelse med løsladelsen, for udvisningsdømte dog senest i forbindelse med hjemrejsen, jf. nedenfor. Udgifter, som den indsatte skal afholde i forbindelse med udgang og løsladelse, modregnes i det opsparede beløb, hvis den indsatte ikke selv afholder udgifterne.

Det vil på samme måde blive fastsat, at der også opspares 15 pct. af vederlaget for indsatte, som er fraværende fra beskæftigelse på grund af sygdom, og derfor modtager sygevederlag, jf. beskæftigelsesbekendtgørelsens § 13.

Det bemærkes, at der ikke skal ske opsparing af den indsatte kost- og selvforvaltningsbeløb efter beskæftigelsesbekendtgørelsens § 21-22.

En opsparing på 15 pct. vurderes således på den ene side at tilgodese hensynet til kriminalforsorgsrådets mulighed for at opspare en passende del af den indsatte beskæftigelsesvederlag og på den anden side hensynet til, at den indsatte bevarer incitamentet til at være i beskæftigelse.

Det bemærkes, at det vil være muligt efterfølgende at ændre den fastsatte procentsats administrativt, hvis der f.eks. som følge af ændrede satser for beskæftigelsesvederlag måtte opstå behov herfor. Det forudsættes i den forbindelse, at aftaleparterne inddrages, hvis der opstår spørgsmål herom inden for aftaleperioden. Det forudsættes endvidere, at aftaleparterne inddrages i arbejdet med eventuelle ændringer i de udgifter, som den indsatte selv skal afholde i forbindelse med udgang og løsladelse.

Der vil endvidere blive fastsat regler om, at opsparingen vil blive administreret af kriminalforsorgsrådet og indsat på en spærret konto, hvorfra kriminalforsorgsrådet løbende vil kunne modregne udgifter, der er afholdt på vegne af den indsatte i forbindelse med udgang og løsladelse, og som den indsatte efter lovgivningen selv skulle have afholdt.

Det vil samtidig blive fastsat, at kriminalforsorgsrådet skal underrette den indsatte om, at der er sket modregning.

Det bemærkes, at kriminalforsorgsrådet også vil kunne foretage modregning på vegne af en anden myndighed, der har afholdt udgifter i forbindelse med en indsats udgang eller løsladelse. Det vil f.eks. kunne være politiet, der har afholdt udgifter, som en indsat selv skulle have afholdt i forbindelse med udsendelse efter løsladelse i medfør af udlændingelovens § 43, stk. 2.

Det bemærkes endvidere, at en beslutning om modregning i den indsatte opsparing vil være en afgørelse, jf. forvaltningslovens § 2, stk. 1. Behandlingen af sådanne sager vil således skulle ske i overensstemmelse med reglerne i forvaltningsloven samt øvrige forvaltningsretlige regler og grundsætninger. Det vil i den forbindelse i medfør af straffuldbyrdelseslovens § 111, stk. 3, blive fastsat administrativt, at kriminalforsorgsrådets beslutning om modregning i den indsatte opsparing vil kunne påklages til Direktoratet for Kriminalforsorgen.

En indsat, der ikke har udgifter, som den pågældende selv skal afholde, eller hvis udgifter ikke overstiger det opsparede beløb, vil få hele det opsparede beløb eller den tilbageværende del af beløbet udbetalt senest i forbindelse med løsladelsen.

For så vidt angår udvisningsdømte vil udbetalingen ske senest i forbindelse med hjemrejsen. Dette skyldes, at udsendelse ikke altid kan effektueres i umiddelbar forlængelse af strafudståelse, og at det således først er muligt at opgøre de endelige rejseomkostninger og foretage modregning på et senere tidspunkt. Det forudsættes i den forbindelse, at effektivering af udsendelsen ikke umiddelbart anses for udsigtsløs. En udvisningsdømt, der har afsonet sin straf, men som efterfølgende frihedsberøves efter udlændingelovens regler med henblik på udsendelse, vil således få udbetalt hele det opsparede beløb eller den tilbageværende del af beløbet senest i forbindelse med hjemrejsen.

Det bemærkes, at ordningen også vil gælde for varetægtsarrestanter, jf. beskæftigelsesbekendtgørelsens § 26. Det vil i den forbindelse administrativt blive fastsat, at en varetægtsarrestant, der under eventuel appel eller indtil fuldbyrdelse kan iværksættes, forbliver varetægtsfængslet, vil få hele det opsparede beløb eller den tilbageværende del af beløbet udbetalt senest i forbindelse med løsladelsen. For så vidt angår udvisningsdømte vil udbetalingen ske senest i forbindelse med hjemrejsen, jf. ovenfor.

Det vil endvidere administrativt blive fastsat, at en varetægtsarrestant, der løslades under eventuel appel eller indtil fuldbyrdelse kan iværksættes, vil få hele det opsparede beløb udbetalt senest i forbindelse med løsladelsen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Indsatte med tilknytning til en bandegruppering (herunder også indsatte med tilknytning til en rockergruppe) er i dag som det helt klare udgangspunkt afskåret fra at modtage besøg fra medlemmer af den pågældende gruppering, hvis grupperingen er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt mv., jf. straffuldbyrdelseslovens § 51, stk. 4.

Efter gældende ret er det imidlertid ikke muligt at afskære en indsat, der er tilknyttet en bandegruppering, fra at modtage besøg fra personer, der tilhører en anden gruppering, medmindre dette i det enkelte tilfælde findes på-

krævet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn eller af hensyn til at forebygge kriminalitet.

Det foreslås at udvide muligheden for besøgsafskæring efter straffuldbyrdeslovens § 51, stk. 4, til også at omfatte besøgende, som politiet skønner har en tilknytning til en anden gruppering.

Med forslaget udvides den eksisterende adgang til besøgsafskæring således, at en indsat, som af politiet skønnes at have tilknytning til en gruppe af personer, som er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt med en anden gruppe af personer, og politiet oplyser, at der inden for den gruppe, som den indsatte skønnes at have tilknytning til, som led i konflikten enten er anvendt skydevåben eller er anvendt våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller er begået brandstiftelse omfattet af straffelovens § 180, ikke har ret til at modtage besøg af personer med tilknytning til en anden tilsvarende gruppe, medmindre ganske særlige grunde gør sig gældende.

Det forudsættes i den forbindelse, at også en allerede meddelt besøgstilladelse under de nævnte omstændigheder inddrages, medmindre ganske særlige grunde gør sig gældende.

Forslaget indebærer, at kriminalforsorgen – som det er tilfældet efter den gældende ordning fastsat i straffuldbyrdeslovens § 51, stk. 4 – skal træffe afgørelse om, hvorvidt adgangen til at modtage besøg skal afskæres under de nævnte omstændigheder. Det vil i den forbindelse være oplysninger fra politiet, som vil skulle danne grundlag for kriminalforsorgens afgørelse i de pågældende sager.

Dette gælder såvel i forhold til oplysninger om den indsattes tilknytning til en bandegruppering som i forhold til oplysninger om hvorvidt den, der ansøger om besøg, har tilknytning til en sådan gruppering.

Kriminalforsorgens formodning om en indsats mulige tilknytning til en bandegruppering vil normalt basere sig på, at politiet i forbindelse med underretningen om, at den pågældende skal afsone fængselsstraf, har oplyst, at den dømte har en sådan tilknytning.

Kriminalforsorgen vil også kunne have en formodning om en indsats tilknytning til en bandegruppering på baggrund af eksempelvis oplysninger fra dommen eller fra tidligere ophold i kriminalforsorgens institutioner mv.

Endelig kan kriminalforsorgen selv have opnået viden om den pågældendes tilknytning til en bandegruppering under vedkommendes afsoning af den aktuelle straf, herunder hvis den pågældende selv har gjort opmærksom herpå over for kriminalforsorgen.

For så vidt angår de nærmere betingelser for at bringe den foreslåede udvidelse af den eksisterende ordning i anvendelse henvises til beskrivelsen af gældende ret gengivet under pkt. 2.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger, idet der ikke foreslås ændringer heri.

Den foreslåede udvidelse af den eksisterende ordning vil ikke finde anvendelse, hvis ganske særlige grunde gør sig gældende. Det bemærkes i den forbindelse, at besøg også fra nærtstående som det klare udgangspunkt under de nævnte omstændigheder vil være afskåret.

Ganske særlige grunde vil navnlig kunne foreligge, hvis humanitære eller lignende tungtvejende hensyn gør sig gældende.

I tilfælde, hvor den foreslåede udvidelse af den eksisterende ordning ikke finder anvendelse – idet ganske særlige grunde gør sig gældende – vil der være mulighed for at træffe bestemmelse om, at besøg skal gennemføres under overværelse af personale i institutionen, hvis betingelserne herfor er opfyldt, jf. pkt. 2.1.1.6 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Hvis lovforslaget vedtages, vil bekendtgørelse nr. 852 af 28. juni 2017 om adgangen til besøg mv. til indsatte, der udstår fængselsstraf eller forvaring i kriminalforsorgens institutioner (besøgsbekendtgørelsen), blive ændret i fornødent omfang.

Kriminalforsorgens afgørelser om afskæring af retten til at modtage besøg vil ikke kunne påklages administrativt. Kriminalforsorgens afgørelser om afskæring af retten til at modtage besøg af en nærtstående person vil dog kunne påklages administrativt. Ved nærtstående personer forstås ægtefælle eller samlever, børn, børnebørn, forældre, søskende, bedsteforældre, oldeforældre og andre personer, til hvem den indsatte har en sådan tilknytning, at denne kan ligestilles med de nævnte familieband.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Det følger af den gældende bestemmelse i straffuldbyrdelseslovens § 60 a, stk. 1, at kriminalforsorgsområdet kan træffe bestemmelse om, at en indsat skal afgive urinprøve med henblik på at undersøge for eventuel indtagelse af euforiserende stoffer eller andre stoffer, der er forbudt efter den almindelige lovgivning.

Med forslaget tilføjes udåndingsprøver til brug for alkoholkontrol i § 60 a, stk. 1.

Hermed får kriminalforsorgsområdet ligeledes mulighed for at foretage udåndingsprøvekontrol hos indsatte i kriminalforsorgens institutioner med henblik på at undersøge for eventuelt indtag af alkohol.

Forslaget vil indebære, at indsatte på tilfældige tidspunkter og steder vil kunne afkræves udåndingsprøve med det formål at kontrollere, om de indsatte indtager alkohol.

Iværksættelse af udåndingsprøvekontrol efter den foreslåede ændring af bestemmelsen forudsætter ikke, at der kan påvises en konkret mistanke mod den indsatte om indtag af alkohol. Udåndingsprøve kan herefter afkræves indsatte rutinemæssigt og stikprøvevis, når dette findes hensigtsmæssigt og ud fra en saglig vurdering, herunder navnlig ud fra præventive hensyn. Det er ikke en betingelse, at det i det enkelte tilfælde kan påvises, at kontrollen er afgørende for at sikre, at ordensbestemmelser overholdes, eller sikkerhedshensyn iagttages.

Den foreslåede ændring af bestemmelsen vil kunne anvendes over for enkelte indsatte såvel som en større kreds af indsatte, f.eks. således at samtlige indsatte på en eller flere afdelinger pålægges at afgive udåndingsprøve.

Af straffuldbyrdelseslovens § 60 a, stk. 2, fremgår det, at reglerne i § 60, stk. 5 og 6, finder tilsvarende anvendelse på indgreb efter § 60 a.

Skånsomhedsprincippet, der følger af § 60, stk. 5, vil således også gælde for udåndingsprøve i forbindelse med alkoholkontrol. Dette betyder bl.a., at der ved afgivelsen af udåndingsprøve ikke bør være andre indsatte til stede. Det forudsættes endvidere i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper, at udåndingsprøve alene kan afkræves, hvis dette er rimeligt begrundet i saglige hensyn.

Reglen i § 60, stk. 6, vedrører kun undersøgelse, der indebærer afklædning, og henvisningen hertil har dermed ingen betydning for udåndingsprøve.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Efter den gældende bestemmelse i straffuldbyrdelseslovens § 60 a, stk. 3, er justitsministeren bemyndiget til at fastsætte regler om gennemførelsen af urinprøvekontrol.

Med den foreslåede ændring vil justitsministerens bemyndigelse blive udvidet til også at omfatte fastsættelse af regler om udåndingsprøvekontrol.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 5

Straffuldbyrdelseslovens § 67, nr. 1-9, indeholder en opstilling af de tilfælde, hvor indsatte skal ikendes disciplinærstraf.

Efter den gældende bestemmelse i § 67, nr. 4, skal en indsat ikendes disciplinærstraf ved nægtelse af afgivelse af urinprøve efter § 60 a.

Med forslaget ændres § 67, nr. 4, således at bestemmelsen også vil omfatte afgivelse af udåndingsprøve.

Forslaget indebærer, at kriminalforsorgsområdet ligeledes skal ikende en indsat disciplinærstraf, hvis den pågældende nægter at afgive udåndingsprøve efter § 60 a, stk. 1, som ændret ved lovforslagets § 1, nr. 3.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 6

Straffuldbyrdelseslovens § 68, stk. 2, indeholder en opstilling af de tilfælde, hvor strafcelle kan anvendes som disciplinærstraf.

Efter den gældende bestemmelse i § 68, stk. 2, nr. 3, kan strafcelle bl.a. anvendes, hvis den indsatte nægter at afgive urinprøve efter § 60 a.

Med forslaget ændres § 68, stk. 2, nr. 3, således at udåndingsprøve også omfattes af bestemmelsen.

Forslaget indebærer, at strafcelle vil kunne anvendes som disciplinærstraf ved nægtelse af afgivelse af urinprøve med henblik på kontrol for euforiserende stoffer mv. såvel som ved nægtelse af afgivelse af udåndingsprøve med henblik på kontrol for indtag af alkohol.

Med den foreslåede ændring sikres det, at en indsat ikke for at undgå en disciplinærstraf i form af strafcelle kan nægte at medvirke til afgivelse af udåndingsprøve.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 7 og 8

Det følger af den gældende bestemmelse i straffuldbyrdelseslovens § 73, stk. 1, at kriminalforsorgens institutioner kan træffe bestemmelse om konfiskation, når genstande og penge er ulovligt indført, erhvervet eller tilvirket i institutionen. Det gælder dog ikke, hvis genstandene eller pengene tilhører nogen, der ikke er ansvarlig for det ulovlige forhold.

Efter de gældende regler er der således alene mulighed for at foretage konfiskation hos afsonere i kriminalforsorgens institutioner, når genstande og penge er *ulovligt indført, erhvervet eller tilvirket i institutionen*.

Der kan derimod ikke ske konfiskation af genstande eller penge, som afsoneren lovligt har indført, erhvervet eller tilvirket i institutionen, selv om den pågældende efterfølgende har medtaget, besiddet eller rådet over genstandene eller pengene i strid med regler eller anvisninger for ophold i institutionen.

I forhold til røgtobak, rygeremedier og genstande til brug for fremstilling af cigaretter følger det af genstandsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 16, at indsatte ikke må medtage, besidde eller råde over disse genstande, såfremt besiddelsen mv. finder sted i eget eller andre indsattes opholdsrum. Dette betyder, at tobak mv. ikke kan konfiskeres efter de gældende regler i straffuldbyrdelseslovens § 73, men alene kan inddrages med henblik på udlevering ved løsladelsen, jf. genstandsbekendtgørelsens § 35.

Med forslaget vil der i § 73, stk. 1, blive indsat et nyt 2. punktum, hvorefter reglerne om, at der kan ske konfiskation af genstande og penge, der er ulovligt indført, erhvervet eller tilvirket i institutionen, også gælder for genstande og penge, der i øvrigt er medtaget, besiddet eller rådet over i strid med regler eller anvisninger for ophold i institutionen.

Ændringen vil indebære, at kriminalforsorgens adgang til at foretage konfiskation hos afsonere i fængsler og arresthuse udvides til også at omfatte genstande og penge, som afsoneren lovligt har indført, erhvervet eller tilvirket i institutionen, men som den pågældende efterfølgende har medtaget, besiddet eller rådet over i strid med regler eller anvisninger for ophold i institutionen.

Ændringen vil på nuværende tidspunkt være særligt relevant i forhold til konfiskation af røgtobak, rygeremedier og genstande til brug for fremstilling af cigaretter. Reglerne kan imidlertid også tænkes anvendt i forhold til andre genstande eller penge, der ikke er omfattet af et generelt forbud i institutionen, men som afsoneren medtager, besidder eller råder over i strid med regler eller anvisninger for ophold i institutionen.

Med forslaget vil der desuden blive foretaget en ændring af undtagelsesbestemmelsen i § 73, stk. 1, 2. pkt. (der bliver 3. pkt.), således at der både henvises til 1. pkt. og det nye 2. pkt.

Dette vil betyde, at reglerne om konfiskation af genstande og penge ikke skal finde anvendelse, hvis de tilhører nogen, der ikke er ansvarlig for det ulovlige forhold, uanset om genstandene eller pengene er ulovligt indført, erhvervet eller tilvirket i institutionen, eller om de i øvrigt er medtaget, besiddet eller rådet over i strid med regler eller anvisninger for ophold i institutionen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.5.1.1, 2.5.2 og 2.5.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Til nr. 1

Den foreslåede bestemmelse er ny.

Den nuværende midlertidige ordning vedrørende afholdelse af arbejdsmarkedsuddannelser for indsatte i fængsler og arresthuse indebærer med hjemmel i tekstanmærkning nr. 223 til § 20 på finansloven for finansåret 2018, at undervisningsministeren ved bekendtgørelse kan fravige § 10 a, stk. 1, §§ 21-24 og §§ 31-32 i lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v. samt § 3, stk. 6 og 8, § 6 og § 8 a i lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v. med sigte på at etablere en midlertidig ordning om afholdelse af arbejdsmarkedsuddannelser i fængsler samt udvalgte arresthuse fra 1. januar 2018 til 31. december 2018.

Denne bemyndigelse er udmøntet i bekendtgørelse nr. 1770 af 29. december 2017 om arbejdsmarkedsuddannelser mv. for indsatte i fængsler og arresthuse.

Den midlertidige ordning vedrørende afholdelse af arbejdsmarkedsuddannelser for indsatte i fængsler og arresthuse indebærer på den baggrund, at godkendte udbydere af arbejdsmarkedsuddannelser efter aftale med kriminalforsorgen kan udbyde arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag, der er optaget i de fælles kompetencebeskrivelser, til afholdelse i fængsler og udvalgte arresthuse.

Med *stk. 1* foreslås, at arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag, der er optaget i en fælles kompetencebeskrivelse, jf. § 2 i lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v., efter aftale mellem kriminalforsorgen og en godkendt udbyder af arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag kan afholdes som undervisning i fængsler og arresthuse, hvor alene indsatte kan deltage.

Det foreslåede, som svarer til, hvad der gælder som følge af den nuværende midlertidige ordning, indebærer, at muligheden for at afholde arbejdsmarkedsuddannelser i fængsler og arresthuse vil blive permanent.

Som det har været tilfældet i både forsøgsordningens og den nuværende midlertidige ordnings løbetid indebærer den foreslåede permanente ordning også, at det vil være muligt for godkendte AMU-udbydere at samarbejde med institutioner under kriminalforsorgen om afholdelse af arbejdsmarkedsuddannelser for indsatte i fængsler og arresthuse. I dette samarbejde vil det være muligt at udbyde de AMU-kurser, som de er udbudsgodkendt til, som efterspørges af fængslerne, og som praktisk set kan lade sig gøre inden for de rammer, der gør sig gældende i fængsler og arresthuse.

På grund af de praktiske og sikkerhedsmæssige omstændigheder undervisningen vil finde sted under, vil det i regi af de aftaler, der indgås, være op til kriminalforsorgen og AMU-udbyderne at vurdere, hvilke konkrete AMU-kurser under udbydernes portefølje, der kan tilrettelægges og afholdes i fængsler og arresthuse på en sådan måde, at uddannelsernes målformuleringer opfyldes. Det vil bero på aftalen mellem kriminalforsorgen og AMU-udbyderen, hvilke fængsler og arresthuse AMU-kurserne gennemføres i. Det vil være en forudsætning, at de pågældende fængsler og arresthuse geografisk er inden for det område, hvor AMU-udbyderen kan udbyde AMU-kurser, jf. § 16, stk. 1, 4. pkt., i lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v., hvorefter en godkendelse til at udbyde AMU-kurser gives landsdækkende eller til et andet nærmere afgrænset geografisk område.

Muligheden for at udbyde AMU-kurser i fængsler og arresthuse er – som for øvrige uddannelsesinstitutioner i det omgivende samfund – betinget af de fysiske rammer i form af værksteder, undervisningslokaler og fornødne materialer. De faciliteter, som disse institutioner hver især besidder og løbende skaber, bestemmer naturligt hvilke kurser, der kan afholdes. Det foreslåede indebærer således, at udbuddet af arbejdsmarkedsuddannelser i fængsler og arresthuse vil kunne tilrettelægges ud fra en konkret vurdering af de værksteder, arbejdspladser og personaleressourcer, der rådes over i fængsler og arresthuse.

Med *stk. 2* foreslås, at det vil være kriminalforsorgen, som bestemmer, hvilke indsatte der kan deltage i undervisning efter *stk. 1*. Det vil dermed være kriminalforsorgen, der tilmelder indsatte til AMU-kurser i fængsler og arresthuse. Det foreslås samtidig, at det herunder kan bestemmes, at tidligere indsatte efter løsladelse kan færdiggøre et igangværende AMU-forløb i et fængsel eller et arresthus.

Det foreslåede, som svarer til, hvad der gælder som følge af den nuværende midlertidige ordning, indebærer, at det bliver kriminalforsorgen, der som den relevante og kompetente myndighed på området, vil kunne træffe beslutning om, hvilke indsatte, herunder eventuelt tidligere indsatte, der vil være egnede i relation til gennemførelse af arbejdsmarkedsuddannelser.

Det foreslåede indebærer endvidere, at mulighederne for at deltage i arbejdsmarkedsuddannelser i fængsler og arresthuse kan betinges af visse sikkerhedsmæssige hensyn. Der kan for eksempel være sikkerhedsmæssige hensyn at tage til de indsattes baggrunde, når der skal sammensættes hold til de forskellige kurser. Visse indsatte er af hensyn til både indsattes og medar-

bejderes sikkerhed begrænset i deres muligheder for at deltage i fælles beskæftigelse og aktiviteter, herunder visse uddannelsesforløb, ligesom der i lukkede fængsler er begrænsninger i forhold til indsattes adgang til internet. Ligeledes gælder det for varetægtsfængslede, der afventer dom i samme sag, at de i nogle tilfælde ikke må have omgang med hinanden og derfor ikke kan deltage sammen i beskæftigelse og øvrige aktiviteter. Det foreslåede indebærer således, at sammensætningen af hold og rekrutteringen af kursister i forbindelse med afholdelse af arbejdsmarkedsuddannelser i kriminalforsorgens institutioner vil være betinget af og baseret på en konkret vurdering af sådanne forhold.

Det bemærkes hertil, at det efter det foreslåede stk. 4, jf. nedenfor, vil være muligt at fastsætte nærmere regler om visitation og tilmelding til uddannelsen, i det omfang der skulle vise sig behov for en klarere afgrænsning af kriterier i denne henseende.

Med *stk. 3* foreslås, at § 10 a, stk. 1, 3 og 4, §§ 21-24 og §§ 31-32 i lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v. samt § 3, stk. 6 og 8, i lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v. og lov om godtgørelse og tilskud til befording ved deltagelse i erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse ikke finder anvendelse på undervisning som afholdes i fængsler og arresthuse efter det foreslåede stk. 1.

Det foreslåede svarer i praksis til, hvad der gælder som følge af den nuværende midlertidige ordning.

Henvisningen til § 10 a i lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v. indebærer, at de generelle adgangsbetingelser knyttet til fast bopæl eller beskæftigelse ikke finder anvendelse for undervisning i fængsler og arresthuse.

Henvisningen til §§ 21-24 samt §§ 31 og 32 i lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v. indebærer, at de almindelige regler om beregning og udbetaling af tilskud til kost og logi for deltagere i arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag, der er optaget i en fælles kompetencebeskrivelse, og deltagere i individuel kompetencevurdering ikke finder anvendelse på undervisning i fængsler og arresthuse.

Henvisningen til § 3, stk. 6 og 8, i lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v. indebærer, at kravene om, at arbejdsmarkedsuddannelser udbydes og annonceres åbent med adgang for alle, der opfylder adgangsbetingelserne, ikke finder anvendelse på undervisning i fængsler og

arresthuse, idet kurser afholdt i fængsler og arresthuse ikke meningsfuldt kan annonceres og afholdes som åbne for personer uden for institutionen.

Lov om godtgørelse og tilskud til befordring ved deltagelse i erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse har til formål at skabe grundlag for, at fortrinsvis kortuddannede voksne, der er i beskæftigelse, kan deltage i bl.a. AMU-kurser med godtgørelse for tab af indtægt om med tilskud til befordring. Indsatte i fængsler og arresthuse får af kriminalforsorgen dækning af de personlige fornødheder, hvorfor de allerede af den grund ikke vil være omfattet af godtgørelsesloven, men for at undgå tvivl foreslås det udtrykkeligt fastsat, at personer, der modtager undervisning i henhold til den foreslåede ordning ikke er omfattet af godtgørelsesloven. I de tilfælde, hvor kriminalforsorgen måtte bestemme, at en indsat skal deltage i et AMU-kursus i et andet fængsel eller arresthus end det, hvor vedkommende er indsat, forudsættes det, at kriminalforsorgen dækker evt. befodringsudgifter.

Med *stk. 4* foreslås, at undervisningsministeren efter forhandling med justitsministeren og efter udtalelse fra Rådet for Voksen- og Efteruddannelse kan fastsætte nærmere regler om arbejdsmarkedsuddannelser for indsatte i fængsler og arresthuse, herunder om tilrettelæggelse og varetagelse af undervisningen, undervisningstid, tilmelding til uddannelsen, visitation og tilmelding til uddannelsen samt administration af ordningen i øvrigt.

Forslaget om, at uddybende regler i administrative forskrifter om den foreslåede permanente ordning med mulighed for at afholde arbejdsmarkedsuddannelser i fængsler og arresthuse skal fastsættes efter forhandling med justitsministeren, svarer til, hvad der gælder efter de tekstanmærkninger på de seneste fem års finanslove, som har dannet grundlag for ordningen indtil nu.

Det findes derudover hensigtsmæssigt, at kommende regler om afholdelse af arbejdsmarkedsuddannelser i fængsler og arresthuse fastsættes efter udtalelse fra Rådet for Voksen- og Efteruddannelse. Rådet besidder således grundlæggende viden på området, og det foreslåede svarer i øvrigt til den systematik og tradition, der allerede er etableret i regi af lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v., jf. herved omtalen i pkt. 2.3.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Bemyndigelsen påtænkes i øvrigt udmøntet i overensstemmelse med den nuværende midlertidige ordning, hvilket bl.a. indebærer, at en række regler i administrative forskrifter udstedt i medfør af lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v. og lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddan-

nelse) m.v., som er fraveget under den nuværende midlertidige ordning, også påtænkes fraveget under den foreslåede permanente ordning, i det omfang det som følge af de praktiske omstændigheder, hvorunder undervisningen i fængsler og arresthuse finder sted, ikke er muligt at lade de almindeligt gældende regler finde anvendelse på denne undervisningsform.

Det foreslåede giver endvidere mulighed for, at AMU-udbyderen anvender fængselspersonale i undervisningen i det omfang, de nødvendige lærerkvalifikationer er til stede, og den godkendte AMU-udbyder finder dette hensigtsmæssigt. Eventuel afregning heraf vil foregå internt mellem AMU-udbyderen og fængslet.

Som under den nuværende midlertidige ordning er det hensigten, at AMU-udbyderne skal udstede AMU-beviser til indsatte, der har deltaget i og bestået AMU-kurser i fængslet eller arresthuset.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Efter § 16, stk. 1, i lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v. godkender undervisningsministeren efter udtalelse fra Rådet for Voksen- og Efteruddannelse, hvilke offentlige og private uddannelsesinstitutioner der kan udbyde de arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag. Af bestemmelsens stk. 2 fremgår udtrykkeligt, at godkendelsen omfatter udbud af særlige forløb for tosprogede efter § 14 og vurdering af basale færdigheder i læsning, skrivning, stavning, regning eller matematik efter § 14 a, medmindre undervisningsministeren bestemmer, at godkendelsen ikke skal omfatte disse forløb og vurderinger.

Det foreslås at ændre § 16, stk. 2, i lov om arbejdsmarkedsuddannelser således, at der indsættes en henvisning til undervisning efter den foreslåede nye § 13 a for indsatte i fængsler og arresthuse.

Givet at den nuværende bestemmelse udtrykkeligt opregner, hvilke arbejdsmarkedsuddannelsesforløb en godkendelse omfatter, findes det hensigtsmæssigt, at det foreslåede nye uddannelsesforløb i fængsler og arresthuse ligeledes fremgår af bestemmelsen.

Det foreslåede indebærer, at en godkendelse til at udbyde de arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag omfatter undervisning, som afholdes i fængs-

ler og arresthuse, jf. den nye § 13 a i lov om arbejdsmarkedsuddannelser, som foreslås indsat med lovforslagets § 2, nr. 1.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Efter § 20 i lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v. modtager uddannelsesinstitutioner, der er godkendt til at udbyde uddannelse efter § 10, herunder særlige forløb for tosprogede efter § 14, vurdering af basale færdigheder i læsning, skrivning, stavning, regning eller matematik og vejledning i tilknytning hertil efter § 14 a eller individuel kompetencevurdering efter § 15, tilskud efter reglerne i lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v. og opkræver eventuel betaling for deltagelse efter samme lov.

Det foreslås at ændre § 20, stk. 1, således, at der indsættes en henvisning til undervisning for indsatte i fængsler og arresthuse efter den foreslåede nye § 13 a i lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.

Givet at den nuværende bestemmelse udtrykkeligt opregner, hvilke arbejdsmarkedsuddannelsesforløb, der er omfattet af ordningen med tilskud efter lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v., findes det hensigtsmæssigt, at det foreslåede nye uddannelsesforløb i fængsler og arresthuse ligeledes fremgår af bestemmelsen.

Det foreslåede indebærer, at uddannelsesinstitutioner, der er godkendt til at udbyde uddannelse efter § 10 i lov om arbejdsmarkedsuddannelser, herunder institutioner, der udfører undervisning, som afholdes i fængsler og arresthuse, jf. det nye § 13 a i lov om arbejdsmarkedsuddannelser, som foreslås indsat med lovforslagets § 2, nr. 1, modtager tilskud efter reglerne i lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v. og opkræver eventuel betaling for deltagelse efter samme lov.

Som det fremgår af bemærkningerne til den foreslåede § 3 vil tilskuddene til AMU-kurser i fængsler og arresthuse blive opkrævet af AMU-udbyderen hos kriminalforsorgen sammen med deltagerbetalingen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 3

Til nr. 1

Efter gældende regler i § 6, stk. 2, nr. 1, i lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v. indgår alle kursister, bortset fra kursister med en videregående uddannelse, i beregningen af tilskud ved arbejdsmarkedsuddannelser.

Forslaget indebærer, at Undervisningsministeriet ikke udbetaler statstilskud til AMU-udbydere i forbindelse med AMU-kurser i fængsler og arresthuse i henhold til den ved § 2, nr. 1, foreslåede nye § 13 a i lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v. Disse AMU-kurser finansieres fuldt ud af kriminalforsorgen, jf. den med lovforslagets § 3, nr. 2, foreslåede ændring af § 8, stk. 4, i lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Efter § 8, stk. 4, i lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) opkræves der på arbejdsmarkedsuddannelser fuld deltagerbetaling af kursister med en videregående uddannelse. Ved fuld deltagerbetaling forstås en betaling, der omfatter det taxametertilskud, den pågældende kursist ville udløse, tillagt den almindelige deltagerbetaling.

Med det foreslåede nye 2. pkt. i § 8, stk. 4, i lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) vil der for kursister, der er tilmeldt undervisning omfattet § 13 a i lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v., dvs. indsatte i fængsler og arresthuse, der deltager i AMU-kurser i fængsler og arresthuse, samt tidligere indsatte, der i fængsler eller arresthuse afslutter tidligere påbegyndte AMU-kurser der, skulle opkræves fuld deltagerbetaling hos kriminalforsorgen. Udbydere af AMU-kurser, der har indgået en aftale med kriminalforsorgen efter § 13 a i lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v. skal således opkræve det taxametertilskud, den pågældende kursist ville udløse, tillagt den almindelige deltagerbetaling hos kriminalforsorgen.

Med den foreslåede ordning vil AMU-kurser i fængsler og arresthuse være omfattet af den normale ordning med hensyn til momskompensation efter § 6 a i lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v. Dvs., at for de uddannelsesinstitutioner, der er omfattet af momskompensationsordningen, opretholdes momskompensationsordningen for uddannelsesak-

tiviteter med AMU-kurser i fængsler og arresthuse. Derved skal institutionerne ikke foretage en særskilt opgørelse af grundlaget for momskompensation i forhold til disse uddannelsesaktiviteter. Det betyder, at størrelsen af den fulde deltagerbetaling, for så vidt angår taxametertilskud, skal opgøres på baggrund af takster eksklusive tilskud til udgifter til ikke-fradragsberettiget købsmoms. For AMU-udbydere, der ikke er omfattet af momskompensationsordningen, herunder private udbydere af arbejdsmarkedsuddannelser, skal størrelsen af den fulde deltagerbetaling opgøres på baggrund af taxametertilskud efter taksterne inklusive tilskud til udgifter til ikke-fradragsberettiget købsmoms.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 4

Til nr. 1

Justitsministeren er efter den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 776 bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om behandlingen af varetægtsarrestanter og kan i den forbindelse bl.a. fastsætte regler om klageadgang, om særlige rettigheder for varetægtsarrestanter, der er isoleret efter rettens bestemmelse, og om den bistand, der ydes for at begrænse de erhvervsmæssige, sociale og personlige ulemper, der følger af varetægten.

Nærmere regler er fastsat i varetægtsbekendtgørelsen.

I forhold til konfiskation følger det af varetægtsbekendtgørelsens § 91, stk. 1, at konfiskation hos en varetægtsarrestant alene kan ske, hvis arrestanten afgiver erklæring om udenretlig vedtagelse af konfiskation efter reglerne i bekendtgørelse om udenretlig vedtagelse af konfiskation. I øvrigt er adgangen til at foretage konfiskation hos varetægtsarrestanter reguleret af de almindelige regler i straffelovens §§ 75-77 a, som alene vedrører konfiskation i anledning af strafbart forhold.

Reglerne i genstandsbekendtgørelsens § 35 om inddragelse af genstande og penge finder dog også anvendelse for varetægtsarrestanter, hvilket indebærer, at genstande, der besiddes i strid med reglerne i genstandsbekendtgørelsen eller regler udstedt i medfør af denne bekendtgørelse kan inddrages med henblik på udlevering ved løsladelsen.

Med forslaget vil der i retsplejelovens § 776 blive indsat et nyt 6. punktum, hvori det præciseres, at justitsministerens bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om behandlingen af varetægtsarrestanter også indebærer, at justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om kriminalforsorgens adgang til at foretage konfiskation af genstande og penge hos varetægtsarrestanter, når genstandene eller pengene er ulovligt indført, erhvervet eller tilvirket i institutionen eller i øvrigt er medtaget, besiddet eller rådet over i strid med regler eller anvisninger for ophold i institutionen.

Bemyndigelsen forudsættes udnyttet til at indføre regler om konfiskation hos varetægtsarrestanter i lighed med reglerne for afsonere, idet der dog kan være behov for mindre variationer mellem ordningerne som følge af varetægtsfængslingens karakter.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.5.1.2, 2.5.2 og 2.5.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Det følger af den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 997, stk. 3, at der i domme, hvorved nogen pålægges at opfylde en forpligtelse mod det offentlige, som tvangsmiddel kan fastsættes en fortløbende bøde, der tilfalder statskassen (tvangsbøde), samt at straffuldbydelseslovens § 90, stk. 4, finder tilsvarende anvendelse.

Ved lov nr. 739 af 25. juni 2014, blev straffuldbydelseslovens § 90, stk. 4, ophævet og erstattet med en ny bestemmelse i § 111, stk. 2, som gjorde førstnævnte bestemmelse overflødig.

Med forslaget ændres retsplejelovens § 997, stk. 3, således at henvisningen til straffuldbydelseslovens § 90, stk. 4, ophæves.

Dette vil indebære en videreførelse af den hidtidige retstilstand, hvorefter afgørelser truffet af andre myndigheder end kriminalforsorgen i henhold til straffuldbydelsesloven – herunder politiets afgørelser om henstand med eller afdragsvis betaling af bøder – som udgangspunkt ikke kan indbringes for højere administrativ myndighed.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.6 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 5

Det foreslås i *stk. 1*, at loven træder i kraft den 1. juli 2018.

I forhold til lovforslagets §§ 2 og 3 om permanentgørelse af ordningen med afholdelse af arbejdsmarkedsuddannelser for indsatte i fængsler og arresthuse indebærer den foreslåede ikrafttrædelse i overensstemmelse med retningslinjerne om fælles ikrafttrædelsesdatoer, at igangværende undervisning i fængsler og arresthuse efter den nuværende midlertidige ordning vil kunne fortsætte efter de regler, der følger af lovforslaget.

Efter lovforslagets § 5, *stk. 2*, fastsætter justitsministeren tidspunktet for ikrafttræden af lovforslagets § 1, nr. 1. Etableringen af en ordning med tvungen opsparring forudsætter tilpasning af kriminalforsorgens elektroniske sagsbehandlingssystem, og det er derfor ikke muligt at fastsætte ikrafttrædelsestidspunktet, før arbejdet med tilpasning af it-systemet er afsluttet.

Til § 6

Bestemmelsen fastsætter lovens territoriale anvendelsesområde.

Efter bestemmelsens *stk. 1* gælder loven ikke for Færøerne og Grønland. Det følger dog af bestemmelsens *stk. 2*, at lovens § 1 ved kongelig anordning helt eller delvis kan sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

Straffuldbyrdsloven er ikke sat i kraft på Færøerne, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger. Det foreslås på den baggrund, at lovens § 1 ved kongelig anordning helt eller delvis kan sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

Straffuldbyrdsloven er heller ikke sat i kraft for Grønland, hvor de gældende regler om fuldbyrdelse af straf findes i den grønlandske kriminallov. Færøerne og Grønland har egne retsplejelove, hvorfor det ikke vil være relevant at sætte lovens § 4 i kraft for hverken Færøerne eller Grønland.

Lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v. og lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v. gælder i dag ikke for Færøerne og Grønland, jf. § 39 i lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v. og § 20 i lov

om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v., og de to love kan ikke sættes i kraft ved kongelig anordning. Såvel Færøernes Hjemmestyre som Grønlands Selvstyre lovgiver i dag om egne forhold i relation til disse retsområder.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om fuldbyrdelse af straf m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1491 af 13. december 2017, foretages følgende ændringer:

§ 42. En indsat skal have udbetalt vederlag for sin beskæftigelse. Vederlag skal også udbetales til indsatte, der ikke kan tilbydes beskæftigelse, eller som er uden beskæftigelse efter § 38, stk. 3. Det samme gælder indsatte, der på grund af sygdom er fraværende fra beskæftigelse.

Stk. 2-3. ---

Stk. 4. Justitsministeren fastsætter regler om ydelser efter stk. 1 og 2 og kan i den forbindelse fastsætte regler om, at andre indsatte, der er fraværende fra beskæftigelse, skal have udbetalt vederlag for beskæftigelse. Der kan endvidere fastsættes regler om ordningen i stk. 3.

1. I § 42 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»*Stk. 4.* Kriminalforsorgsområdet tilbageholder en andel af vederlaget efter stk. 1, der opspares og udbetales til den indsatte senest i forbindelse med løsladelsen, for udvisingdømte dog senest i forbindelse med hjemrejsen. Inden udbetalingen modregnes udgifter, som den indsatte skal afholde i forbindelse med udgang og løsladelse, hvis den indsatte ikke selv afholder udgifterne. Justitsministeren fastsætter nærmere regler herom«.

Stk. 4 bliver herefter stk. 5.

§ 51. ---

Stk. 2-3. ---

Stk. 4. En indsat, som af politiet skønnes at have tilknytning til en gruppe af personer, som er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt med en anden gruppe af personer, og om hvem politiet oplyser, at der inden for den gruppe, som den indsatte skønnes at have tilknytning til, som led i konflikten enten er anvendt skydevåben eller er anvendt våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller er begået brandstiftelse omfattet af straffelovens § 180, har ikke ret til at modtage besøg af personer med tilknytning til den pågældende gruppe, medmindre ganske særlige grunde gør sig gældende.

2. I § 51, *stk. 4*, indsættes efter »med tilknytning til den pågældende gruppe«: »eller en anden tilsvarende gruppe«.

§ 60 a. Kriminalforsørgsområdet kan træffe bestemmelse om, at en indsat skal afgive urinprøve med henblik på at undersøge for eventuel indtagelse af euforiserende stoffer eller andre stoffer, der er forbudt efter den almindelige lovgivning.

Stk. 2. ---

Stk. 3. Justitsministeren fastsætter regler om gennemførelsen af urinprøvekontrol.

3. I § 60 a, *stk. 1*, indsættes efter »afgive«: »udåndingsprøve eller«, og efter »af«: »alkohol,«.

4. I § 60 a, *stk. 3*, indsættes efter »af«: »udåndingsprøvekontrol og«.

§ 67. En indsat skal af kriminalforsørgsområdet ikendes disciplinærstraf
1-3) ---

4) ved nægtelse af afgivelse af urinprøve efter § 60 a,
5-9) ---

§ 68. ---

Stk. 2. Strafcelle kan dog kun anvendes for følgende forhold eller forsøg herpå:

1-2) ---

3) nægtelse af afgivelse af urinprøve efter § 60 a,

4-7) ---

Stk. 3-4. ---

§ 73. Institutionen kan træffe bestemmelse om konfiskation, når genstande og penge er ulovligt indført, erhvervet eller tilvirket i institutionen. Det gælder dog ikke, hvis de tilhører nogen, der ikke er ansvarlig for det ulovlige forhold.

Stk. 2-4. ---

5. I § 67, nr. 4, indsættes efter »afgivelse af«: »udåndingsprøve eller«.

6. I § 68, stk. 2, nr. 3, indsættes efter »afgivelse af«: »udåndingsprøve eller«.

7. I § 73, stk. 1, indsættes efter 1. pkt. som 2. pkt.:

»Det samme gælder for genstande og penge, der i øvrigt er medtaget, besiddet eller rådet over i strid med regler eller anvisninger for ophold i institutionen.«.

8. I § 73, stk. 1, 2. pkt., der bliver 3. pkt., ændres: »Det gælder dog ikke, hvis de tilhører« til: »1. og 2. pkt. finder dog ikke anvendelse på genstande og penge, der tilhører«.

§ 2

I lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 226 af 4. marts 2014, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 13 indsættes før overskriften før § 14:

»Arbejdsmarkedsuddannelser i fængsler og arresthuse

§ 13 a. Arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag, der er optaget i en fælles kompetencebeskrivelse, kan efter aftale mellem kriminalforsorgen og en godkendt udbyder af arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag afholdes som undervisning i et fængsel eller et arresthus, hvor alene indsatte kan deltage.

Stk. 2. Kriminalforsorgen bestemmer, hvilke indsatte der kan deltage i undervisning efter stk. 1, samt om en tidligere indsatte efter løsladelse kan færdiggøre igangværende undervisning i et fængsel eller et arresthus. Tilmeldingen til undervisning efter stk. 1 foretages af kriminalforsorgen.

Stk. 3. § 10 a, stk. 1, 3 og 4, §§ 21-24 og §§ 31-32 i denne lov, § 3, stk. 6 og 8, i lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v. samt lov om godtgørelse og tilskud til befordring ved deltagelse i erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse finder ikke anvendelse i forhold til undervisning efter stk. 1.

Stk. 4. Undervisningsministeren kan efter forhandling med justitsministeren og efter udtalelse fra Rådet for Voksen- og Efteruddannelse fastsætte regler om undervisning efter stk. 1, herunder om tilrettelæggelse og varetagelse af undervisningen, undervisningstid, visitation og tilmelding til uddannelsen,

Stk. 2. Godkendelsen efter stk. 1 omfatter udbud af særlige forløb for tosprogede efter § 14 og vurdering af basale færdigheder i læsning, skrivning, stavning, regning eller matematik efter § 14 a, medmindre undervisningsministeren bestemmer, at godkendelsen ikke skal omfatte disse forløb og vurderinger.

Stk. 3-6. ---

§ 20. Uddannelsesinstitutioner, der er godkendt til at udbyde uddannelse efter § 10, herunder særlige forløb for tosprogede efter § 14, vurdering af basale færdigheder i læsning, skrivning, stavning, regning eller matematik og vejledning i tilknytning hertil efter § 14 a eller individuel kompetencevurdering efter § 15, modtager tilskud efter reglerne i lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v. og opkræver eventuel betaling for deltagelse efter samme lov.

Stk. 2. ---

samt administration af ordningen i øvrigt.«

2. I § 16, stk. 2, indsættes efter »omfatter udbud af«: »undervisning for indsatte i fængsler og arresthuse efter § 13 a,«.

3. I § 20, stk. 1, indsættes efter »§ 10, herunder«: »undervisning for indsatte i fængsler og arresthuse efter § 13 a,«.

§ 3

§ 6. ---

Stk. 2-4. ---

Stk. 5. Tilskuddet bestemmes på grundlag af antallet af årselever eller årsstuderende og af en takst pr. årselev eller årsstuderende, der fastlægges i de årlige finanslove for grupper af uddannelser og uddannelsesaktiviteter. Kursister med en

I lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 315 af 5. april 2017, foretages følgende ændringer:

1. I § 6, stk. 5, indsættes som 3. pkt.: »Kursister omfattet af § 13 a i lov om arbejdsmarkedsuddannelser

videregående uddannelse indgår ikke i beregningen af tilskud til de uddannelser, der er nævnt i stk. 2. Undervisningsministeren eller uddannelses- og forskningsministeren træffer beslutning om placering af de enkelte uddannelser og uddannelsesaktiviteter i grupper.

Stk. 6-13. ---

§ 8. ---

Stk. 2-3. ---

Stk. 4. For de kursister, der er nævnt i § 6, stk. 5, 2. pkt., opkræves fuld deltagerbetaling. Ved fuld deltagerbetaling forstås en betaling, der svarer til taxametertilskuddene og den almindelige deltagerbetaling.

Stk. 5-6. ---

indgår ikke i beregningen af tilskud til arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag, der er optaget i en fælles kompetencebeskrivelse.«

2. I § 8, *stk. 4*, indsættes som 2. pkt.:
»For kursister, der er nævnt i § 6, stk. 5, 3. pkt., opkræves fuld deltagerbetaling fra kriminalforsorgen.«

§ 4

I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1101 af 22. september 2017, som ændret ved lov nr. 1679 af 26. december 2017 og § 2 i lov nr. 1680 af 26. december 2017, foretages følgende ændringer:

1. I § 776 indsættes som 6. *pkt.*:

»Justitsministeren kan herudover fastsætte nærmere regler om kriminalforsorgens adgang til at foretage konfiskation af genstande og penge hos varetægtsarrestanter, når genstandene eller pengene er ulovligt indført, erhvervet eller tilvirket i institutionen eller i øvrigt er medta-

§ 776. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om behandlingen af varetægtsarrestanter. Justitsministeren kan i den forbindelse fastsætte regler om, at afgørelser, der er truffet af kriminalforsorgsområderne vedrørende varetægtsarrestanter, kan indbringes for Direktoratet for Kriminalforsorgen. Justitsministeren kan endvidere fastsætte regler om klagefrist, behandling af klagesager og opsættende virkning af kla-

ger. For arrestanter, der er isoleret efter rettens bestemmelse, fastsætter justitsministeren særlige regler om øget personalekontakt, udvidet adgang til besøg, særlig adgang til eneundervisning og bestemte typer af arbejde samt tilbud om regelmæssige og længerevarende samtaler med præster, læger, psykologer eller andre. Justitsministeren fastsætter endvidere regler om den bistand, der i øvrigt ydes varetægtsarrestanter for at begrænse de erhvervsmæssige, sociale og personlige ulemper, der følger af varetægten.

§ 997. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. I domme, hvorved nogen tilholdes at opfylde en forpligtelse mod det offentlige, kan som tvangsmiddel fastsættes en fortløbende bøde, der tilfalder statskassen. § 90, stk. 4, i lov om fuldbyrdelse af straf m.v. finder tilsvarende anvendelse.

get, besiddet eller rådet over i strid med regler eller anvisninger for ophold i institutionen.«.

4. § 997, stk. 3, 2. pkt., ophæves.

§ 5

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2018.

Stk. 2. Justitsministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttræden af § 1, nr. 1.

§ 6

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Lovens § 1 kan ved kongelig anordning helt eller delvist sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.